

Rariteettikomitean hyväksymät havainnot vuodelta 1996

TOM LINDROOS

Suomen Lintutieteellisen Yhdistyksen ja BirdLife Suomen Rariteettikomitea (RK) hyväksyi vuodelta 1996 peräti 448 harvinaisuuslomaketta ja hylkäsi 44 (9,8 %). Kun mukaan lasketaan lomakkeet aiemmilta vuosilta nousee hyväksytyjen lomakkeiden määrä 561:een ja hylättyjen 65:een (11,6%). Käsiteltyjen lomakkeiden määrä on lajilistan karsimisesta huolimatta ylivoimaisesti kaikkien aikojen suurin.

RK sai listauksen Bongariliiton lintutiedotukselle ilmoitetuista vuoden 1996 harvinaisuuksista. Tämän perusteella RK:n kaipaamien lomakkeiden palautusprosentti oli karvan verran vaille 90 %, joten tämä vuoden 1996 katsaus on pitkältä aikaa todella kattava yhteenveto harvinaisten lintujen osalta Suomessa. Tästä suurkiitos kuuluu paitsi aktivoituneille havainnoitsijoille ennenkaikkea aluevastaaville ja ARK:oilte, jotka ovat selvästi tehostaneet omaa toimintaansa viime aikoina.

Harvinaisuuksien osalta vuosi oli eräs kaikkien aikojen parhaista. Suomelle uusina lajeina havaittiin kauan odotettu pitkäjalka kolmessa paikassa, merikeiju peräti kaksin kappalein, taigakuovi ja pajuvarpunen. Lisäksi uutena alalajina (ja tulevaisuudessa mahdollisesti lajina) löydettiin pilkkasiiven alalaji *stejnegeri*. Vuoden katsotuin lintu oli Helsingin pitkäjalka, mutta bongarimassoja juoksuttivat monet muutkin lajit kuten Suomen toinen vihermehiläissyöjä Kalajoella sekä samoihin aikoihin ilmestyneet toinen ja kolmas ylänkökiuru Äänekoskella ja Pellossa. Samaan rariaaltoon tulivat myös valtakunnan kolmannet vaaleakultarinta ja samettipääkerttu, jotka työllistivät lounaisen Suomen venekuskeja. Muita kevään huomiota herättävimpiä havaintoja olivat vasta viides karimetso, yhdeksäs ruskosotka ja seitsemäs arotasku.

Sekä arosuohaukkoja että myös pesimäseutujen ulkopuolisia tunturihaukkoja nähtiin enemmän kuin koskaan RK:n historiassa. Jalohaikara, käärmekotka ja isovesipääsky sivusivat ennätysiään. Ennätysesiintymisensä tuntumassa olivat myös niittysuohaukka, lyhytvarvaskiuru ja sitruunavästäräkki. Vuosi jää kuitenkin historiaan nimenomaan punajalkahaukan ja siperiankurmitsan vuotena. Molemmat rynnistivät elo-syyskuun aikana Suomeen aivan ennen näkemättömin joukoin, ja antoivat monille oivan tilaisuuden näiden lajien opiskeluun.

Yleistä

RK poisti vuoden 1997 alusta lähtien tarkastettavien lajien luettelosta jalohaikaran, niittysuohaukan, punajalkahaukan, tunturihaukan, pikkuhuutin ja sinipyrsytön. RK tarkistaa kuitenkin edelleen aikaisemmat havainnot kyseisistä lajeista.

Katsauksessa julkaistujen havaintojen lisäksi RK:lla on edelleen käsitellyssä joukko havaintoja urpiaisien *cabaret*-alalajista ja selkälökin alalajeista.



Samettipääkertun odottelua Lågskärillä kesällä 1996. © Harry J. Lehto.

Molempien näiden pinojen osalta on kuitenkin odotettavissa jonkinlaisia linjanvetoja lähitulevaisuudessa. Näitä edellämäinittuja lukuunottamatta RK:lla on tällä hetkellä onneksi vain niukalti pöydällä olevia kaavakkeita. Mikäli katsauksesta puuttuu jokin havainto, josta sinulla on tietoja, ota yhteyttä sihteeriin. Samoin mikäli havaitset virheitä tai muita puutteita katsauksessa ota suoraan yhteys sihteeriiin.

RK:n kokoonpano on Hannu Jännes (puheenjohtaja), Tom Lindroos (sihteerii), Matti Lammin-Soila, Pekka J. Nikander, Tapani Numminen, Jari Peltomäki ja Visa Rauste.

Rengastajille

Aikaisempien vuosien tapaan rengastustoimisto listasi rengastetut RK-lajit ja niiden rengastajat. Pyydystettyäsi linnun tarkista aina, että olet mitannut oikein ja ota aina mahdollisimman monta mittaa. Pelkkä siiven mita ja paino kertovat varsin vähän lajista. Teemapyyntiä harrastavien tulisi ennen pyydystämistä tutustua lajia koskevaan kirjallisuuteen, jotta selviäisi mitkä mitat ovat tärkeitä lajin tai alalajin tunnistuksen kannalta. Muista merkitä kaavakkeelle myös renkaan numero.

Teknisiä ohjeita

Vältä kirjoittamasta lomakkeen marginaaleihin, käytä mieluiten kirjoittamiseen konetta tai mustaa kynää. Älä kirjoita lomakkeen kääntöpuolelle, vaan käytä erillistä valkoista A4-kokoista paperia. Niputtaessasi papereita tai liitteitä havainnon mukaan käytä paperiliitintä ja vältä mahdollisuuksien mukaan nitojaa, sillä kopioimisvaiheessa paperit joudutaan irrottamaan toisistaan. Tämä kaikki helpottaa olennaisesti lomakkeiden kopiointia. Tietokoneelta suoraan tulostetut lomakkeet ovat vuosien mittaan yleistyneet. Tulosteen ei tarvitse muistuttaa ulkoasultaan esipainettua RK-kaavaketta. Riittää kunhan esität asiat suunnilleen kaavakkeen mukaisessa järjestyksessä. Muista aina jättää tilaa RK:n diarionumerolle. Valmiin lomake-

pohjan pystyy myös nykyään imuroimaan RK:n kotisivuilta. Kotisivun osoite on <http://www.dff.fi/~rk/>.

Lyhenteet

Linnun tarkka ikä merkitään kalenterivuotena: 1kv = samana kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, +1kv ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne. Muut ikälyhenteet: juv = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussa, ad = aikuinen, subad = esiaikuinen, pull = pesä tai maastopoikanen.

Muut lyhenteet: jp = juhlapukuinen, tp = talvipukuinen, vp = vaihtopukuinen, ♂-puk = koiraspukuinen, ♀-puk = naaraspukuinen, Ä = laulava, ♂ Ä = koirasääninen, ♀ Ä = naarasääninen, r = rengastettu. Merkki (v) tarkoittaa että RK:lla on ollut käytettävissä linnusta otettu valokuva ja (ä) että RK:lla on ollut määrityksen tukena linnusta saatu äänite. Muuttavasta linnusta on ilmoitettu lentosuunta (N = pohjoinen jne). Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä.

Lomakkeen täyttäjän nimi on ensimmäisenä paitsi niissä harvoissa tapauksissa, joissa hän on ilmoittanut havainnon jonkun toisen puolesta. Tällöin ensimmäisenä on linnun näkijä ja ilmoittaja toisena. Ilmoittajan jälkeiset nimet on pyritty kirjoittamaan aakkosjärjestyksessä. Joissakin tapauksissa RK on saanut useampia lomakkeita. Näissä tapauksissa eri lomakkeiden tiedot on yhdistetty, ja havainnoitsijat ovat yksien sulkeiden sisällä.

Katsauksen yksilömäärät

Katsauksessa on lajin nimen jälkeen kolme lukua. Ne ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismäärän tietynä ajanjaksona. Ensimmäinen luku käsittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku jakson RK:n toiminnan alkamisesta 1975 vuoteen 1995 ja kolmas esiteltävän vuoden 1996. Näiden lukujen summa on siis kaikkina aikoina tavattujen yksilöiden kokonaismäärä.

Hyväksytyt havainnot Accepted records

Amerikanjääkuikka (*Gavia immer*) (2,38,1)

20.-31.10. Nurmo, Hirtjärven allas tp. (Harri Hutri, Timo Kaitaniemi, Martti Patteri ym).

Jo toinen hyvin vaatimaton vuosi peräkkäin. Amerikanjääkuikka tuntuu säilyvän Itämerellä arvolajina vuodesta toiseen. Myöskään Eestissä ei ole nähty viime vuosien aktiivisesta arktikastajauksesta huolimatta yhtään yksilöä (Pekka Rusanen, suull.). Suomessa on vuodesta -86 lähtien tavattu vuosittain 1-6 yksilöä.

Merikeiju (*Hydrobates pelagicus*) (0,0,2)

15.1. Tuusula, Hyrylä (v) (Vesa Olander; ilmoittivat Seppo Niiranen ja Pekka Rusanen), 16.11. Tervola, Vähäjoki (v) (Aila Kaltiainen, Toivo Pelli; ilmoitti Pirkka Aalto).

Suomen ensimmäiset havainnot. Molemmat linnut löytyivät heikkokuntoisina, Tuusulan lintu parkkipaikalta ja Tervolan lintu pellolta. Molemmat yksilöt kuolivat pian löytymisen jälkeen. Täydellisenä pimeälajinä merikeiju joutuu välttelemään pohjoisten alueiden valoisia kesäpäiviä, joten Norjan pohjoisosien pesinnät ajoittuvat syksyyn ja poikasia syntyy vielä joulun tienoillakin (Strann 1994)! Lajin vaikeasta havaittavuudesta johtuen levinneisyys ja pesimäpaikat tunnetaan hyvin puutteellisesti. Sekä Brittein saarilla että Norjassa on viime vuosina löydetty useita uusia pesimäpaikkoja. Nykykäsityksen mukaan merikeiju onkin melko tavallinen koko Norjan rannikkokaistaleella (Strann 1994). Ruotsissa on toistaiseksi tavattu 74 lintua (Cederroth, käsikirj.), mutta on esitetty oletuksia lajin mahdollisesta pesimisestä myös siellä (Cederroth 1996).

Tuusulan lintu on Helsingin ja Tervolan yksilö Oulun yliopiston eläinmuseon kokoelmissa.

Myrskylintu (*Fulmarus glacialis*) (12,12,1)

31.1. Karttula, Savonlahti (v) (Petteri Suhonen; ilmoitti Terho Hämäläinen).

9.2. 1995 Kustavi 60° 51' N 20° 47' E (Jan-Erik Bruun).

Lintu seuraili parisenkymmentä minuuttia tutkimusalue Arandaa avomerellä. Yleensä Suomessa tavattavilla myrskylinnuilla on paljon surullisempi historiikki kuten pelloilta kuolleena löydettyä Karttulan linnulla, joka päätyi Kuopion luonnontieteellisen museon kokoelmiin.

Suula (*Sula bassana*) (3,22,1)

27.10. Varkaus, Kirvesniemi - Pitkälänniemi 1kv (Antero Lindholm, Osmo Huupponen ym), 1.-13.11. Punkaharju, Tuunaansalmi 1kv (v) (Mauri Löppönen ym).

Havaintojen on tulkittu koskevan samaa yksilöä. Suomen ensimmäinen julkisesti nähtävillä ollut yksilö, joka keräsikin runsaasti yleisöä.

Karimetso (*Phalacrocorax aristotelis*) (3,2,1)

23.5. Porvoon mlk, Tunnholmen 2kv hetken paikallisena, lähti E (Markku O. Tunturi, Ilkka Lehtinen, Karno Mikkola ym).

Edellinen hyväksytty havainto on päivälleen neljä vuotta aiemmin Kummelsjärven ohi muuttanut 2kv lintu.

Pikkuhaikara (*Ixobrychus minutus*) (2,1,1)

19.5. Noormarkku, Inhotujärvi ad ♂ (Janne Lampolahti).

Edellinen havainto tehtiin Virroilla 13.10. 1984, jolloin nuori lintu löydettiin huonokuntoisena ja toimitettiin hoidon jälkeen Espanjaan. Laji on pesinyt lähimmillään Virossa, jossa se ilmeisesti oli aiemmin hieman yleisempi. Nykyisestä esiintymisestä ei ole aivan luotettavia tietoja, mutta kannaksi arvioidaan 0-5 paria (Leibak et. al. 1994).



Nuori suula (*Sula bassana*) Punkaharjulla marraskuussa 1996. © Hannu Kettunen.

Jalohaikara (*Egretta alba*) (4,69,11)

26.3. Lemland, Lågskär (Pekka Seppälä, Mika Bruun, Lauri Mäenpää ym), 29.4. Värtsilä, Sääperi (Pentti Zetterberg), 7.5. Lohtaja, Ohtakari E (Sami Salonen), 10.5. Kirkkonummi, Porkkala NNW (Juhani, Antero ja Erkki Topp, Pertti Uusivuori), 19.5. Rovaniemen mlk, Alakorkala (Kari ja Hely Kalkkinen), 30.7.-20.8. Urjala, Kokonjärvi (Rainer Mäkelä, Airi ja Matti Salo ym) ja 20.-21.8. Forssa, Koirjärvi (Heikki Kalkku, Aarne Ohtonen ym), 4.-31.8. Pori, Riitasaranlahti (Petteri ja Matti Mäkelä, Martti Suuriniemi ym), 15.8. Uusikaarlepyy, Bådan (Leo Saarjärvi), 28.8.-1.9. Tammisaari, Prästkulla (Roland Sundström, Pekka Komi, Jari Nummelin ym), 1.9. Raisio, Raisionlahti (Esa Karhilahti, Seppo Kallio ym), 2.-28.9. Turku, Friskalanlahti (Rurik Baarman ym), 20.9. Rauma, keskusta SW (Veli ja Jaana Puputti).

Kaikkien aikojen paras esiintyminen vuoden 1995 kanssa. Ainakin Raisionlahden ja Friskalanlahden havainnot koskevat ilmeisesti samaa yksilöä. Myös Porin pitkään paikallisena ollut lintu katosi juuri sopivasti ollakseen sama lintu, mutta tässä tapauksessa se on kuitenkin tulkittu eri yksilöksi. Urjalan ja Forssan havainnoissa on kyse yhdestä ja samasta linnusta.

21.-23.4. 1994 Rautjärvi, Kokkolanjoki (Jari Kontiokorpi, Ari Parviainen, Mikko Pöllänen), 30.4. 1995 Kirkkonummi, Saltjärden NNE klo 12.27 (Pekka Komi, Sakari Damski, Jussi Lindström ym), 30.4. 1995 Siuntio, Vikträsket klo 13.30 (Jukka Ihanus, Paul Hellström), 30.4. 1995 Siuntio, Karhujärvi klo 14.46 (Sampsu Cairenius, Minna-Riikka Järvinen ym), 30.4. 1995 Kirkkonummi Medvastö ja Långvik (Matti Kapanen ym), 2.10. 1995 Kontiolampi, Aavaranta (Pertti Mähönen, Raija Ronkainen).

Vapunaaton 1995 Siuntion ja Kirkkonummen alueelta olevat havainnot koskevat samaa lintua. Vuoden 1994 jalohaikaroiden määrä nousee viiteen ja vuoden 1995 yhteentoista.

RK ei enää tarkista havaintoja jalohaikarasta vuoden 1997 alusta lähtien.

Pronssi-iibis (*Plegadis falcinellus*) (2,42,1)

18.9. Helsinki, Puotinharju WSW klo 14.44 (Jari ja Helena Pääri), 18.9. Helsinki, Laajalahti klo 15.29 laskeutui ruovikkoon (Pekka, Mikko ja Marjatta Ojalto), 19.9. Hanko, lintuasema W klo 9.05 (Aatu Vattulainen).

Havaintojen on tulkittu koskevan samaa yksilöä. 16.9. 1995 10 yks. Pattijoki, Yrjänä S (Markus Kesitalo, Pirkka Aalto, Panu Kuokkanen).

Pattijoen parvi tulkitaan osaksi 14.-21.9. Limingalahdella nähtyä 39 yksilön suurparvea, joka hajosi nopeasti, joten nopeimmat bongaritkin näkivät enää "vain" 29 lintua.

Lumihanhi (*Anser caerulescens*) (65,97,2)

1.6. Kirkkonummi, Porkkala NE klo 8.45 (Jussi

Lindström, Visa Rauste ym), 1.6. Helsinki, Santahamina E klo 9.25 (v) (Ilpo Huolman, Markus Varesvuo ym), 1.6. Kotka, Hovinsaari klo 10.35 E (Ari Seppä), 15.-20.10. Hailuoto, Kirkkosalmi +1kv (v) (Jari ja Ulla Peltomäki, Pekka Peussa ym).

Porkkalan, Santahaminan ja Hovinsaaren lintujen on tulkittu koskevan samaa sepelhanhiparvessa muutannutta "sinihanhea".

30.4.-10.5. 1987 Pori, Preiviiki (Ari Rajasärkkä, Pertti Rasp, Markku Vickholm, ym).

Punakaulahanhi (*Branta ruficollis*) (3,43,2)

23.5. Kirkkonummi, Porkkala NE 120 valkoposken kanssa klo 6.32 (Mika Ohtonen, Dick Forsman, Jarmo Laine ym), 23.5. Espoo, Espoonlahti NE 150 valkoposken kanssa klo 6.45 (Petteri Hytönen), 23.5. Helsinki, Kaivopuisto valkoposkihiparvessa klo 7.04 ENE (Pekka Komi, Jyri Heino), 23.5. Porvoon mlk, Tunnholmen NE 240 valkoposken kanssa klo 8.46 (Karno Mikkola, Ilkka Lehtinen, Thomas Oesch ym).

Kirkkonummen, Helsingin ja Espoon havainnot 23.5. koskevat samaa yksilöä, mutta Porvoon mlk:n lintu lienee kellonajoista päätellen eri yksilö.

23.5. 1995 Värtsilä, Uusikylä 2 NE 450 yksilön valkoposkiparvessa klo 16.20 (Pentti Zetterberg, Harri Kontkanen, Pertti Mähönen).

Vuodelta 1995 on samalta päivältä havaintoja kolmesta yksittäisestä linnusta valkoposkihiparvissa Virolahdella. Vuoden 1995 yhteissumma nousee kahdeksaan yksilöön.

Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*) (41,120,2)

28.4. Liljendahl, Sävträsk N (Matti Seppä), 1.5. Rautjärvi, Kivijärvi ♂ (Jouko Poutanen).

Kahteen edelliseen vuoteen verrattuna vaisu esiintyminen.

13.8. 1994 Tuusniemi, Tuusjärvi (Pekka Tenhunen; ilmoitti Eelis Rissanen), 20.8. 1994 Pori, Levonlammet (Veikko Aalo), 14.6. 1995 Korsnäs, Södra Björkö N (Timo Wegelius), 20.8. 1995 Pattijoki, Yrjänä (v) (Heikki Tuohimaa, Harri Taavetti, Kari Varpenius), 9.9. 1995 Hanko, lintuasema lähti NE (Hannu Holmström, Matti Lehti, Pekka Seppälä ym), 10.9. 1995 Korppoo, Jurmo lähti NW (Rami Lindroos, Seppo Kallio, Juhani Virtanen).

Levonlamilla nähty lintu on ilmeisesti sama yksilö, joka oleskeli Yyterissä 20-22.8. Vuoden 1994 invaasion yhteissumma nousee ennätyskelliseen 68:aan ja vuoden 1995 yhteentoista.

Amerikanhaapana (*Anas americana*) (1,17,2)

8.-11.5. Maaninka, Iso Lapinjärvi ♂ (Kalle Ruokolainen, Mika-Petri Harju, Aimo Hartikainen ym), 14.6. Liminka, Virkkula ♂ (Dick Forsman ym).

Kaikki havainnot koskevat koiraita aikavälillä 29.4.-24.6.



Pilkksiipi (Melanitta fusca), alalajin stejnegeri ♂ Kemiössä toukokuussa 1996. Alalajin määrittäminen perustuu lähinnä nokan rakenteeseen ja väritykseen sekä kylkien väritykseen. © Sture Lindholm.

Tavi (*Anas crecca carolinensis*) (1,15,4)

28.4.-1.5. Hanko, Täktbukten ♂ (Heikki Vasamies, Juha Lehtinen ym), 4.5. Kristiinankaupunki, Härkmerifjärden ♂ (v) (Petri Rissanen ym), 5.5. Virolahti, Vilkkiläntura ♂ (Kari Engelbarth), 12.6. Kuusamo, Ahvenlahdi ♂ (Petteri Lehtikoinen, Jussi Korpela, Aleksi Lehtikoinen ym).

27.4.-4.5. 1991 Taivassalo, Rantalanlahti ♂ (Asko Suoranta ym).

Sinisiipitavi (*Anas discors*) (1,9,1)

15.-19.5. Pori, Preiviiki ♂ (Janne Lampolahti, Jani Vastamäki ym).

Edelliset havainnot ovat vuosilta 1990 ja 1995, jolloin nähtiin kolme lintua. Kaikki linnut ovat olleet keväisiä koiraita välillä 24.4.-13.6.

Punapäänarsku (*Netta rufina*) (9,31,2)

20.5. Helsinki, Santahamina ♂ ENE (Tomi Muukkonen, Mikko Kataja, Petri Pietiläinen ym), 6.-12.6. Liminka, Virkkula ♂ (Pirkka Aalto, Panu Kuokkanen ym).

19.5. 1995 Parikkala, Siikalahti ♀ (Ilkka Jarva, Yrjö Olkkonen, Esko Veijalainen).

Ruskosotka (*Aythya nyroca*) (4,5,1)

30.4.-11.5. Uusikaupunki, Kuivirauma ♂ (v) (Seppo Neuvonen, Risto Heikkinen ym).

Tämä on pitkän tauon jälkeen ensimmäinen bongattavissa ollut ruskosotka Suomessa. Edellinen havainto koskee pariskunnan pikavisiittia Kotkassa 22.4. 1985. Laji on Suomessa edelleen ykkösluokan harvinaisuus. Ruotsissa on tavattu vuoden 1996 loppuun mennessä 37 ruskosotkaa (Cederroth, käsikirj.). Kts. myös kohtaa aiemmin hyväksyttyjä.

Pilkksiipi (*Melanitta fusca*) (0,0,1)

27.5.-8.6. Kemiö, Smedaböle ad ♂ (v) (Sture Lindholm).

Linnussa todettiin alalajin *stejnegeri* piirteitä. Kyseessä on ensimmäinen havainto tästä alalajista Suomessa ja ilmeisesti myös koko läntisellä palearktisella alueella. Lintu jäi jaloistaan kiinni lahnaverkkoon 27.5., mutta selvisi koettelemuksesta hengissä oleillen paikalla 8.6. asti.

Alalaji *stejnegeri* on meikäläisen pilkkasiiven itäisen vastine, jonka levinneisyys alkaa Jenisei-joelta ja jatkuu idässä Aasian puoleiselle Tyynen meren rannikolle ja etelässä Mongolian asti. *Stejnegeri* talvehtii Korean, Japanin ja Itä-Kiinan rannikoilla (Cramp & Simmons 1977; Madge & Burn 1988). Tälle alalajille on esitetty myös lajistatusta joko omana lajinaan tai yhdessä Pohjois-Amerikkalaisen alalajin *deglandi* kanssa (Beaman 1994). Alalajien määrittämisestä kts.

Madge & Burn (1988) ja Proctor & Pullan (1997).

Pilkaniska (*Melanitta perspicillata*) (10,26,1)

11.-19.5. Kotka, Kirkkonmaa +2kv ♂ (Jari Venemies ym).

17.5. 1995 Siikajoki, Tauvo +2kv ♂ N (Harri Taavetti).

Vuoden 1995 määrä nousee viiteen.

Käärmekotka (*Circus gallicus*) (0,23,4)

14.5. Hanko, Taktom E klo 12.05 (Jukka Kuru), 14.5. Kirkkonummi, Gunnarskulla subad NE klo 14.40 (Dick Forsman, Annika Forsten ym), 17.5. Virolahti, Alapihlaja E (Kari Engelbarth, Kari Saarinen, Rauno Sandberg ym), 21.5. Kemiö, Kalkkila N (v) (Sture Lindholm), 20.8. Kontiolampi, Isosuopolijärvi lähti S (Pertti Mähönen, Jorma Auvinen).

Hangan ja Kirkkonummen lintujen on tulkittu koskevan samaa yksilöä. Kahden tyhjän vuoden jälkeen palattiin vuosien 1990 ja 1993 tasolle, jolloin myös nähtiin neljä käärmekotkaa.

Arosuohaukka (*Circus macrourus*) (33,95,16)

21.4. Nokia, vesitorni +2kv ♂ W (Mika Ohtonen, Markku Kangasniemi, Olli-Pekka Liinalaakso ym), 27.-28.4. Liperi, Ahonkylä +2kv ♀ (Antti Vänskä, Kari Lindblom, Pentti Zetterberg ym), 27.4. Hanko, lintuasema +2kv ♂ SW (Aatu Vattulainen), 29.4. Värsilä, Säpäri +2kv ♀ (Kari Lindblom, Petri Hottola, Pentti Zetterberg ym), 16.5.-20.7. Rovaniemen mlk, Leive +2kv ♂ (Eeva ja Tuomas Pyhtilä, Jorma V.A. Halonen, Heikki Helle), 24.5. Virolahti, Kurkela 2kv SW (Kari Reinikainen, Timo Hämäläinen, Juha Jalkanen ym), 26.5. Parikkala, Siikalahti +2kv ♂ (Ilkka Jarva), 28.5. Pattijoki, Yrjänä +2kv ♂ S (Kari Varpenius, Heikki Tuohimaa), 16.8. Espoo, Laajalahti 1kv lähti W (Pekka Komi, Markku ja Biti Ojala), 26.8. Västanfjärd, Östanå 1kv ♂ (v) (Hannu Kormanen), 30.8. Parainen, Lemlax 1kv ♀ (Jorma Tenovu) ja 1.-3.9. 1kv ♀ (v) (Tom Lindroos, Tomi Kaijainen, Mikko Oivukka ym), 31.8. Pyhärinta, Rihtniemi +1kv ♂ S (Tom Lindblom, Petri Helminen, Markku ja Tapani Santamaa ym), 31.8. Asikkala, Isomäki 1kv SSE (Pekka Saikko, Isto Hyvärinen, Juha Jalkanen), 3.9. Turku, Friskalanlahti 1kv SSE (Tom Lindroos, Erkki Hellman, Anssi ja Jorma Hurme), 4.9. Helsinki, Viikki 1kv WSW (Timo Hietanen), 6.9. Dragsfjärd, Lövö 1kv WSW (Mikael Nordstöm, Rasmus Mäki).

Selvästi kaikkien aikojen paras esiintyminen Suomessa. Aiempi ennätys oli vuodelta 1993, jolloin havaittiin 13 eri yksilöä. Yksilömäärät ovat viime vuosina selvästi lisääntyneet. Varsinkin Rovaniemen mlk:n kesähavainto on erityisen mielenkiintoinen ja herättää paljon ajatuksia ja kysymyksiä arosuohaukan

mahdollisesta pesimisestä Pohjois-Suomessa.

30.4. 1995 Liminka, Tupos +2kv ♂ W (V-P Viklund).

Vuoden 1995 määrä nousee kahteentoista arosuohaukkaan.

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*) (18,368,60)

3.5. Virolahti, Vilkkiläntura +2kv ♂ (Heikki Nurmi, Olli Sassi), 4.5. Kirkkonummi, Saltfjärden +2kv ♀ E (Raimo Palmu, Jani Ceder, Pekka Komi), 4.5. Lappeenranta, Toikansuo +2kv ♂ NW (Jouko Rantanen), 4.5. Kirkkonummi, Saltfjärden +2kv ♂ N (Pekka Komi, Markku ja Biti Ojala, Erkki Valsta), 4.5. Virolahti kk. +2kv ♀ NNW (Timo Hietanen), 4.5. Lemland, Lågsjär +2kv ♀ (v) (Teemu Lehtiniemi, Marko Pohjoismäki, Kalle Rainio ym), 4.5. Kirkkonummi, Sunds +2kv ♀ NE/E (Tomi Muukkonen, Asko Rokala, Aarno Salminen), 5.5. Helsinki, Viikki +2kv ♀ SE (Markku Mikkola-Roos, Solveig Roos), 5.5.-11.6. Ruotsinpyhtää, Teutjärvi +2kv ♂ (Mikko Pöyhönen, Klaus Laine, Ari Vuorio ym), 5.5. Vehkalahti, Metsäkylä +2kv ♂ (Jarmo Vuorinen, Rainer Kunnari), 5.-6.5. Joutseno, Konnunsuo +2kv ♂ (Karri Kuitunen, Pekka Karhu), 5.5. Rautjärvi, Simpele +2kv ♂ SW (Jari Kontiokorpi), 6.-7.5. Paimio, Paimionlahti +2kv ♂ (Tapani Numminen, Kari Salonen, Raino Suni), 7.5. - n 16.8. Varsinais-Suomi +2kv ♂ ja 3 juv (Tom Lindroos, Hannu Kormanen, Jukka Sillanpää ym), 8.5. Kökar, Hellsö +2kv ♀ (Hannu Klemola, Esko Joutsamo), 9.5. Muurla, Yltjärvi +2kv ♂ (Reijo Vikman, Kai Mantere, Raino Suni), 9.5. Liminka, Rantakylä +2kv ♂ WSW (Heikki Helle), 12.5. Kirkkonummi, Sunds +2kv ♀ N (Pekka Komi, Stig Michelsson, Ilpo Mutikainen), 12.5. Viljakkala, Haveri +2kv ♂ NNW (Juha Hyvönen), 14.5. Virolahti, Vilkkiläntura 2kv N (Markku Loippo, Seppo Grönlund, Matti Pajunen ym), 14.5. Espoo, Olari +2kv ♂ (Heikki Nurmi), 16.5. Kotka, Hovinsaari +2kv ♂ (Jorma V.A. Halonen, Heikki Helle ym), 19.5. Kemiö, Pederså +2kv ♂ SE (Tuomas Lukkari), 19.5. Vantaa, Porvarinlahti +2kv ♀ lähti SW (Antti Mähönen, Leo ja Ville Wallinmaa), 22.5. Virolahti, Kurkela +2kv ♀ ENE (Jari Lagerroos, Arto Kaituri), 23.5. Virolahti, Hurppu +2kv ♀ NW (Kari Lindblom ym), 25.5. Kirkkonummi, Gunnarskulla +2kv ♀ N (Pekka Komi, Erkki Valsta), 27.5.-28.6. Pori, Launainen +2 kv ♂ (Juha Sjöholm, Juha Niemi, Matti Sillanpää ym), 30.5. Suomenniemi, Kiesilä +2kv ♀ SW (Markku Loippo), 2.6. Vehkalahti, Tompurinmäki +2kv ♂ E (Seppo Grönlund), 2.6. Parainen, Lielax +2kv ♀ NE (Jorma ja Matias Tenovu), 5.6. Pieksämäen mlk, Iso-Kylmä +2kv ♂ S (Ilpo Huolman, Jouni Laaksonen), 6.6. Lemland, Lågsjär +2kv ♀ (Timo Hietanen, Göran Andersson, Teemu Lehtiniemi ym), 7.6. Kristiinankaupunki, Härkmeri +2kv ♀ lähti N (Petri Rissanen), 7.6.-15.7. Müntsälä, Hirvivaara +2kv ♂ (Ari Ahtiainen, Tomi Muukkonen, Kari Susi ym), 12.6. Elimäki, Ratula +2kv ♂ (Seppo Grönlund ym), 12.6. Outokumpu 2kv ♀ (Harri Kontkanen, Hannu Huuskonen, Olli Günther), 27.6. Vantaa, Seutula +2kv ♂ (Antti Mähönen), 14.7. Paimio, Paimionlahti +2kv ♂ (Matti Lempiäinen), 7.8. Hauho, Hauhontaus +1v ♂ S (Lauri Kokkala), 12.8. Mietoinen, Mynälahti 1kv (Jukka Sillanpää, Raimo Heinenen), 13.8. Kokkola, Tankar +1kv ♀ SW (Marko Pohjoismäki, Petri Nikupaavo), 13.8. Pori, Leveäkari +1kv ♂ (Pekka Eriksson), 13.8. Mietoinen, Mynälahti +1kv ♀ S (Tom Lindroos), 15.8. Saltvik, Haga +1kv ♂ (Julianne Holmström), 15.8. Parainen, Petteby 1kv (Kaj-Ove Pettersson, Anders Öhman), 15.8. Joutseno, Konnunsuo +1kv ♀ (Karri Kuitunen, Laura Rätty), 19.8. Sauvo, Tapilalanlahti 1kv (Teemu Lehtiniemi), 22.-23.8. Korppoo, Utö 1kv (Jorma Hannu, Jouni Rautanen), 23.8. Paimio, Paimionlahti 1kv N (Kimmo Kuusisto, Ari Kuusela), 29.8. Eurajoki, Verkkokari 1kv S (Markku Santamaa, Kalle Haapala), 31.8. Kirkkonummi, Gunnarskulla +1kv ♂ (Juha Jokinen, Kimmo Kivirinta, Kari Raulos), 1.9. Kustavi, Vikatmaa +1kv ♀ SE (Matti Lempiäinen), 14.-15.9. Laitila, Salo 1kv ♀ (v) (Tom Lindroos, Henry Lehto, Hannu Kormanen ym), 19.-25.9. Laitila, keskusta 1kv ♀ (v) (Hannu Kormanen, Tom Lindroos, Jouko Lundén ym).

Elimäen lintu on ilmeisesti Teutjärvellä pesintää yrittäneen parin koiras. Outokummun yksilö löytyi huonokuntoisena ja kuoli seuraavana päivänä. Kyseinen yksilö on taltioituna Joensuun Yliopiston kokoelmassa. Varsinais-Suomessa onnistui tänäkin vuonna pesintä lähellä edellisvuoden pesäpaikkaa. Sen sijaan Teutjärven pesintä epäonnistui mahdollisesti järven veden nousun vuoksi. Porissa oleili pariskunta pitkään potentiaalisella pesäpaikalla, mutta ilmeinen pesintäyritys epäonnistui.

Myös niittysuohaukalla ovat yksilömäärät olleet voimakkaassa nousussa 1980-lukuun verrattuna. Vain vuonna vuonna 1993 on nähty enemmän niittysuohaukkoja - silloin 62 yksilöä. Viron pesimäkannaksi arvioidaan 100-200 paria (Leibak et. al. 1994).

13.8. 1989 Pyhtää, Ristisaari 1kv (v) (Ari Vuorio, Ossi Lönnblad), 14.5. 1990 Kirkkonummi, Porkkala +2kv ♂ E (Kari Lindblom ym), 24.5. 1991 Saari, Pien-Rautjärvi +2kv ♀ (Olli-Pekka Pietiläinen, Jari Kontiokorpi, Juha Valonen ym), 20.9. 1994 Paimio, Paimionlahti 1kv (Rasmus Mäki ym), 23.9. 1994 Helsinki, Vuosaari +1kv ♀ SW (Jari Kostet), 6.5. 1995 Mietoinen, Mynälahti +2kv ♂ lähti NW (Hannu Klemola, Rurik Baarman ym), 11.5. 1995 Värtsilä, Sääperi-Niirala +2kv ♀ (Kari Lindblom, Harri Kontkanen, Petri Palviainen ym), 16.5. 1995 Siuntio, Flyth +2kv ♂ (Petteri Hytönen, Petri Joki), 27.5. 1995 Pudasjärvi, Sumusuo +2kv ♂ (V-P Viklund, Antti Huttunen, Kari Rannikko ym), 28.5. 1995 Lemu, Monnoinen +2kv ♂ (Jaakko Wessman), 10.6. 1995 Siuntio, Myrans +2kv ♂♀ (Petteri Hytönen ym), 25.6. 1995 Inkoo, Billskog +2kv ♀ NW (Pekka Komi), 4.9. 1995 Paimio, Paimionlahti 1kv (Hannu Klemola), 10.9. 1995 Inkoo, Degerby 1kv (Kari Lindblom ym).

Ristisaaren lintu löytyi kuolleena saaren pohjoiskärjestä. Vuoden 1994 yksilömäärä nousee 41:een ja vuoden 1995 43:een.

Rariteettikomitea ei tarkista enää vuoden 1996 jälkeen tehtyjä havaintoja niittysuohaukasta.

Pikkukiljukurkku (*Aquila pomarina*) (4,86,6)

25.4. Rautjärvi, Simpele ad E (Jari Kontiokorpi), 2.5. Kirkkonummi, Fräsars subad/ad SE (Jyrki Lausamo), 4.5. Salo, Halikonlahti subad (v) (Kari Soilevaara, Petteri Sirva, Markus Varesvuo), 9.5. Paimio, Paimionlahti subad/ad NW (Jarmo Laine), 12.5. Kirkkonummi, Tolsa E klo 11.00 (Juha ja Tuula Piipponen), 12.5. Kirkkonummi, Espoonlahti E klo 11.25 (Heikki Vasamies, Jari Mäkinen), 12.5. Espoo, Seilimäki SE klo 11.44 (Heikki Luoto), 12.5. Helsinki, Vuosaari NE klo 12.30 (Frans Silvenius, Raimo Aaltonen), 24.5. Virolahti, Kurkela-Vaalimaa subad/ad NW/W/E (v) (Tomi Muukkonen, Sakari Damski, Mika Selin ym).

Pääkaupunkiseudulla 12.5. useista paikoista tehtyjen havaintojen on tulkittu koskevan yhtä ja samaa yksilöä. Viron kanta on ollut jatkuvasti hienoisessa kasvussa, ja nykyiseksi parimääräksi arvioidaan 200-300 paria (Leibak et. al. 1994).



Pikkukiljukurkku (Aquila pomarina) Salon ilmatilassa 4.5. 1996. © Markus Varesvuo.

24.5. 1994 Pyhtää, Ristisaari subad/ad N (Petteri Tolvanen, Aki Arkiomaa, Ari Laine ym), 25.4. 1995 Rautjärvi, Kivijärvi ad NNW (Jari Kontiokorpi), 23.5. 1995 Värtsilä, Uusikylä ad ENE (Pentti Zetterberg).

Vuoden 1994 yksilömäärä nousee yhdeksään ja 1995 neljään.

Kiljukurkku (*Aquila clanga*) (?1,57,9)

4.5. Miehikkälä, Muurikkala subad/ad (Hans Colliander), 11.5. Virolahti, Vilkkiläntura subad W (Heidi Hannula, Simon Finnilä, Markus Öst ym), 18.5. Virolahti, Kurkela ad SW (Pekka Eriksson ym), 19.5. Virolahti, Vilkkilä subad NE (Pekka Eriksson ym), 28.5. Ylämaa, Väkeväjärvi ad SE (Rasmus Mäki, Hannu Huhtinen, Ville-Veikko Salonen), 28.5.-12.6. Kokemäki, Puurijärvi 3kv (Marko Dahlman, Matti Kapanen, Sami Koskinen ym), 18.8. Vantaa, Västerkulla 2-3kv (Mika I. Koskinen) ja 19.8. Helsinki, Vuosaari 2-3kv E (Pekka Komi, Hans Ehrnsten), 14.-16.9. Virolahti, Kellovuori subad/ad (Tapio Tohmo, Pekka Tainio), 21.-25.9. Hanko, Täktom 1kv (Timo Hietanen, Kari Karhu, Timo Nurmi ym).

Västerkullan ja Vuosaaren havainnot koskevat samaa lintua. Myös itärajan tuntumassa tehdyissä havainnoissa voi olla samoja lintuja, mutta pukuvaokset eivät mahdollista tarkempaa analyysiä todellisesta yksilömäärästä, joten kaikki havainnot on julkaistu eri yksilöinä.

25.8.-11.9. 1991 Helsinki, Viikki ad (Kari Lindblom), 30.9. 1992 Hanko, Långörn ja Täktom 2kv (Pekka Komi, Kari Aromäki, Frans Silvenius), 23.-24.8. 1994 Mustasaari, Vassorjärden subad (Aarne Lahti ym), 13.5. 1995 Hyvinkää, Ridasjärvi subad/ad

(Ari Ahtiainen, Jari Siven, Ari Väätäinen ym), 19.5. 1995 Virolahti, Pyterlahti subad/ad W (v) (Markku Kangasniemi, Olli-Pekka Liinalaakso, Jarmo Syrjänen), 9.-12.7. 1995 Hyvinkää, Ridasjärvi subad/ad (Ari Ahtiainen, Pekka Komi ym), 9.9. 1995 Inkoo, Kopparnäs 1-2kv NE (Petteri Hytönen, Pertti Uusivuori ym).

Viikin lintu on ilmeisesti sama, joka on julkaistu yhdeltä päivästä Herttoniemestä. Samoin Inkoon lintu lienee sama, joka on jo julkaistu pari päivää myöhemmin Kirkkonummelta. Ridasjärven havainnot koskevat pukuunumerkkien perusteella eri lintuja.

Arokkotka (*Aquila nipalensis*) (1,21,1)

1.5. Värtsilä, Uusikylä 2kv N (v) (Petri Hottola, Heikki Pönnkä, Jouko Räsänen).

15.5. 1993 Virolahti, Pyterlahti subad SW (v) (Pekka Komi, Jaakko Kanerva, Ilpo Mutikainen ym).

Arokkotka on ollut jokavuotinen vieras Suomessa vuodesta 1988 lähtien.

Keisarikotka (*Aquila heliaca*) (0,3,1)

9.6. Kuusamo, Oulanka 2-3kv SE (Pentti Kallio, Juha Punttila).

Tästä havainnosta on olemassa erillinen tiedonanto (Kallio & Punttila 1997). Edellinen havainto on Kotkasta 17.6. 1990.

2.6. 1981 Vantaa, Helsinki-Vantaan lentoasema juv/subad (Markku Vickholm, Timo Karkkulainen).

Vantaan lintu oli Suomen ensimmäinen keisarikotka. Havainto on hyväksytty jo aiemmin, mutta se on julkaistu ainoastaan "Rariteettikomitea tiedottaa" palstalla (Lintumies 1/1989 s.26) eikä varsinaisessa RK-katsauksessa.



Nuori ♀ niittysuohaukka (Circus pygargus) Laitilassa 14.9. 1996. Huomaa tämän yksilön varsin selvä kauluri. © Henry Lehto.

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) (?412,99)

30.4. Eurajoki, Hinnerjoki ♀ SE (Jouni Riihimäki, Seppo Aro, Lasse Kosonen ym), 4.5. Kirkkonummi, Sältsfjärden ♀ N (Raimo Palmu, Jani Ceder, Pekka Komi), 5.5. Lemi, Urolanlahti ♀ S (Sampsä Cairenius), 5.5. Dragsfjärd, Hammarsboda +2kv ♂ NNW (Markku Harmanen), 5.5. Dragsfjärd, Kasnäs +2kv ♂ (Tomi Kaijanen, Mikko Oivukka, Paavo Sallinen), 10.5. Janakkala, Turenki +2kv ♂ (Reijo Kosonen, Esko Heiskanen, Hannu Hellsten ym), 11.5. Dragsfjärd, Björkboda +2kv ♂ (Jarmo Laine, Markku Harmanen, Sture Lindholm ym), 12.5. Dragsfjärd, Nöttholm +2kv ♂ N (Mauri Rautkari), 13.5. Helsinki, Santahamina 2kv ♂ NE (Jorma Vickholm, Mikko Kataja, Ilpo Huolman ym), 14.5. Joutseno, Suokumaanjärvi ♀ (Kari Kuitunen, Ville Supponen), 16.5. Lempäälä, Säijä ♀ (v) (Tatu Itkonen), 18.-21.5. Kaarina, Voivala +2kv ♂ (v) (Ilkka Laitinen ym), 21.5. Lappeenranta, Marttila ♀ (Jukka Jantunen), 27.5. Sauvo, Uusikylä ♀ (Vesa Muttala), 1.6. Karjalohja, Kattelus ♀ (Juhani Kiiskinen), 2.6. Lemland, Lågsjär 2kv ♂ lähti N (v) (Asko Rokala, Henrik Lindholm, Kari Soilevaara ym), 4.6. Kirkkonummi, Bondarby 2kv ♂ N (Karno Mikkola), 15. ja 20.6. Miehikkälä, Tyllinjärvi +2kv ♂ ja 15.6. myös 2kv ♂ (Hans Colliander), 15.8. Kirkkonummi, Sältsfjärden 2 kv (Stig Michelsson), 24.8. Dragsfjärd, Björkboda 1kv NNW (Jarmo Laine), 24.8. Paimio, Paimionlahti 1kv N (Ari Kuusela, Henry Lehto, Reijo Vikman), 24.8. Kemiö, Skeppsholmen 1kv S (Henrik Lindholm), 25.8. Vihti, Vanjärvi 1kv (Kalle Virta, Mika Teivonen), 25.8. Perniö, Lauka 1kv (Tuomas Lukkarinen), 25.8. Pori, Ytyeri 1kv (Hannu Kormano, Jouko Lunden, Rauli Lumio), 25.8.-1.9. Västanfjärd, Galtarbyviken 1kv (v) (Henrik Lindholm, Hannu Klemola, Ari Kuusela ym), 25.8. Kirkkonummi, Haapajärvi N (Markku Jämsä), 26.8. Espoo, Finnä 1kv (Timo Hietanen), 26.8. Kirkkonummi, Friggesby 1kv (Christian Catani), 26.8.-1.9. Pori, Fleiviiki 1kv (Tom Lindroos ym), mutta 31.8. 2 kv (v) (Markku Huhta-Koivisto), 26.8. Kankaanpää, Kynärjärvi 1kv (Mika-Petri Harju, Pirjo Majuri), mutta 29.8. 3 kv (Jorma ja Matias Tenovuori) ja 1.9. 4 kv (v) (Hannu Koskinen), 27.8. Pyhtää, Länsikylä 1kv (Klaus Laine ym), 27.8. Dragsfjärd, Vänä 1kv (Eero Haapanen), 27.8. Kirkkonummi, Friggesby 1kv (Karno Mikkola), 27.8.-1.9. Lumijoki, Letto 1kv (Kari Kivirinta, Jarmo Pirhonen ym), 28.8. Parainen, Lemlax 1kv (Rami Lindroos, Sampo Kunttu), 28.-29.8. Juupajoki, Salokunta 2 kv (Mika Ohtonen, Heikki Kalkku, Arne Ohtonen ym), 29.8. Helsinki, Viikki 1kv lähti NE (Timo Hietanen), 29.8. Hanko, lintuasema 1kv NE (Aatu Vattulainen, Jarmo Ruoho), 29.8. Kontiolahti, Pitkäranta 1kv (Pentti Zetterberg) ja 30.8. 2 kv (Harri Kontkanen, Philippe Fayt), 30.8.-3.9. Pori, Toukari 1kv (v), mutta 1.9. 2 kv (Rasmus Mäki ym), 30.8. Kauhajoki, Pääntäne 1kv (Jouko Vuokko), 30.8.-1.9. Virolahti, Viikkiläntura 2 kv (Klaus Laine, Markku Loippo, Risto Salo ym), 31.8. Kristiinankaupunki, Härkmerifjärden 2 kv (Hannu Koskinen), 31.8. Kristiinankaupunki, Pohjoislahti 1kv (Petri Rissanen), 31.8. Värsilä, Uudenkylänlampi 2 kv (Ari Parviainen, Harri Kontkanen), 31.8. Espoo, Friisinkallio +1kv ♀ SE/E (Aleksi Lehtikoinen, Lauri Holländer, Lauri Mielonen ym), 31.8. Parainen, Attu 1kv S (Rasmus Mäki), 31.8. Kangasala, Leipi 1kv (Kari Eischer), 31.8. Kirkkonummi, Porkkala 1kv ENE (Timo Hietanen, Pekka Komi, Frans Silvenius ym), 31.8. Espoo, Finnä 1kv E (Petteri Hytönen), 31.8. Kustavi, Viherlahti 1kv (Matti Lempiäinen), 31.8. Värsilä, Uusikylä 1kv (Pentti Zetterberg), 31.8.-1.9. Mietoinen, Mynälähti 1kv (Jukka Sillanpää, Pekka Lehti, Veli-Matti Suominen), 1.9. Kiikala, Omenajärvi 2 kv (Henry ja Harry Lehto, Arje Keskinen), 1.-2.9. Mustasaari, Karperöfjärden 2 kv (Sami Tuomela ym), 1.9. Kirkkonummi, Saluden 1kv SE (Timo Damski, Olli Sassi), 1.9. Kirkkonummi, Friggesby 1kv SE (Jani Ceder, Paul Derrjatin, Matti Pajunen), 1.9. Vammala, Keskiestjärvi 1kv (Markku Kangasniemi, Rainer Mäkelä), 1.9. Kokemäki, Puurijärvi 1kv (Marko Dahlman), 1.9. Alavus,

Jokivarsi 1kv (Antti Aholainen, Jukka Koivisto), 1.9. Parikkala, Siikalahti 3 kv (Jukka Virtanen), 1.9. Kemiö, Helgebåda 1kv (Tom Lindroos, Hannu Kormano, Tapani Missonen), 1.9. Laitila, Otajärvi 1kv (Teemu Lehtiniemi, Tapio Aalto, Soili Leveelahti ym), 1.9. Pori, Riitasaranlahti 1kv W (Mika ja Arne Ohtonen, Jorma Hannu, Pekka Suhonen), 2.9. Helsinki, Viikki 1kv (Jari Mäkinen, Eija Lintula), 2.9. Miehikkälä, Laisniemi 1kv (Hans Colliander), 3.9. Maaninka, Lapinjärvi 1kv (Ilkka Markkanen, Aimo Hartikainen, Jaakko Kettunen ym), 4.9. Espoo, Soukka 1kv (Jani Ceder), 4.9. Janakkala, Hakoinen 1kv (Ari Lehtinen), 5.9. Pori, Leveäkari 1kv (Tapani Lilja), 5.-12.9. Oulu, Hietasaari ja Vihreäsaari 1kv (Kari Kivirinta, Petri Lampila, Panu Kuokkanen ym), 7.9. Lappeenranta, Luteinjärvi 1kv (Jouko Rantanen), 8.9. Taipalsaari, Halila 1kv (Markku Loippo), 9.9. Kristiinankaupunki, Pohjoislahti 1kv (Esa Partanen, Pekko Rantamäki), 11.-12.9. Kuopio, Julkula 1kv (Aimo Hartikainen, Heikki Kotilainen, Juha Poutanen ym.), 14.9. Hanko, Harrastajateatteri 1kv (Vesa Virtanen, Timo Kuusikko, Ismo Virtanen), 15.9. Vehkalahti, Lupinlahti 1kv (Seppo Grönlund), 15.9. Hamina, Kirkkojärvi 1kv (Eero Hietanen), 16.9. Siuntio, Kokkila +1kv ♀ (Jouko Pihlainen), 20.9. Kirkkonummi, Porkkala 1kv SW (Markku Jämsä), 21.9. Närpiö, Pjelas 1kv (Jaakko Vähämäki, Mikko Karvonen, Toni Uusimäki ym), 22.9. Vehkalahti, Myllykylä 1kv (Seppo Grönlund).



1kv punajalkahaukka (*Falco vespertinus*)
ikuistettiin sähkölangalta 30.8. 1996
Porin Toukarissa. © Rasmus Mäki.

Kaikkien aikojen invaasio! Syksyisestä massasiintymisestä hyväksyttiin 80 lintua, joista lähes kaikki olivat nuoria. Kevään ja alkukesän aikana nähtiin lisäksi 19 eri yksilöä, joten kokonaisuutena vuosi oli ylivoimaisesti paras punajalkahaukkavuosi Suomessa. Tämän voimakkaan vaelluksen kohdalla RK pudotti rimaa välillä ehkä luvattomankin alas, joten nyt hyväksyttiin joitakin sellaisiakin lomakkeita, jotka eivät olisi normaalina vuonna RK:n seulaa läpäisseet. Havainnoitsijoita kehoitetaan perehtymään uusimpiin punajalkahaukan määrittämistä käsitteleviin artikkeleihin (Forsman 1995, 1997)! Syksyn invaasiosta on olemassa erillinen analyysi (Cairenius 1997).

23.5. 1994 Porvoo, Pellinki ♀ ENE (Rolf Friberg, Hans Ehrnsten), 8.7. 1994 Liminka, Iso-Veneneva ♀ (Kari Kivirinta, Reijo Kylmänen, Helge Eskelinen), 12.5. 1995 Pattijoki, Mikonkari +2kv ♂ NE (Heikki Tuohimaa), 9.9. 1995 Pyhäselkä, Mulo 1kv S (Harri Kontkanen, Pertti Mähönen, Ari Parviainen), 14.9. 1995 Hanko, lintuasema 1kv NW (Hannu Holmström, Raimo Aaltonen, Kari Soilevaara ym).

RK ei tarkista havaintoja punajalkahaukoista enää vuoden 1997 alusta lähtien.

Tunturihaukka (*Falco rusticolus*)

31.1. Tyrmävä, Murto ad (Arvo Ohtonen), 24.-25.2. Oulu, Sääsensuo 2kv (Jouni Pursiainen, Annika Forsten, Jussi Kuusela ym), 12.4. Joensuu, Kontiosuo N (Petri Hottola, Jouko Räsänen), 14.4. Kotka, Kirkkonmaa NW (Jari Venemies), 28.4. Lappeenranta, Vainikkala 2kv N (Seppo Löfgren), 5.10. Kristiinankaupunki, Skaftung 1kv (Petri Rissanen), 7.10. Pori, Herrainpäivät 1kv (Pekka Eriksson, Marko Dahlman, Tapani Lilja ym), 8. ja 11.10. Närpiö, Lilla Ledgrund 1kv (Jaakko Vähämäki, Markku O. Saarinen, Jouko Vuokko ym), 19.10.-12.11. Porvoo mlk, Söderskär 1kv (Gustaf Nordenswan ym), 24.10. Mustasaari, Västra Norrskär 1kv S (v) (Kari Eischer), 1.12. Joutseno, Konnunsuo 1kv (Esa Sojamo ym), 24.12. Kristiinankaupunki, Siipyy 1kv (Petri Rissanen).

Täysi tusina tunturihaukkoja pesimäalueiden eteläpuolella on selvästi suurin määrä RK:n historiassa.

14.-15.10. 1989 Korppoo, Utö 1kv (Tarmo Nurmi, Pasi Laaksonen, Ari Rivasto), 10.4. 1990 Parikkala, Siikalahti subad/ad NW (Olli-Pekka Pietiläinen, Esko Veijalainen), 28.9. 1991 Hailuoto, Virpiniemi ja Mäntyniemi NE (Juha Markkola, Eino Merilä, Sakari Murtoniemi), 21.10. 1995 Pori, Mäntyluoto 1kv SE (Pekka Eriksson).

Rariteettikomitea ei tarkista tunturihaukkahavaintoja vuoden 1997 alusta lähtien.

Pikkuhuitti (*Porzana parva*) (21,104,4)

19.5.-3.6. Laitila, Otajärvi ♂ ja 3.6. myös ♀ Ä (Tapio Aalto, Soili Leveelahti, Tapani Santamaa), 23.5.-24.6. Parikkala, Siikalahti ♀ Ä (Jukka Jantunen, Hanna Soikeli ym), mutta 26.5. 2 ♀ Ä (Heikki Kotilainen, Jarkko Koskela, Belis Rissanen ym).

Viron parimäärä koki melko voimakkaan laskun 1980-luvulla, ja nykyiseksi parimääräksi arvioidaan noin 20 paria (Leibak et al. 1994).

17.9. 1995 Lappeenranta, Vainikkala ♂ (Seppo Löfgren).

Rariteettikomitea ei tarkista pikkuhuittihavaintoja enää vuoden 1997 alusta lähtien.

Pitkäjalka (*Himantopus himantopus*) (0,0,2)

8.5. Porvoo mlk, Söderskär hetken paikallisena ja lähti NNW (Gustaf Nordenswan, Martti Hario, Tuukka Kupiainen, Jan Nordblad, Timo Pettay), 8.-12.5. Helsinki, Vanhankaupunginlahti (v) (Markku Ojala, Timo Oikari, Tarmo Lehtilä, Markus Varesvuo ym), 5.-7.9. ja 15.-16.9. Hammarland, Öra +1kv ♀ (v) (Göran Andersson, Matti Koivula, Vesa Selonen ym).

Suomen ensimmäiset havainnot. Söderskärin ja Helsingin havaintojen uskotaan koskevan yhtä ja samaa lintua. Pitkäjalka on tavattu lähes kaikissa Euroopan maissa mm. Ruotsissa 17 (Cederroth, käsikirj.) ja Tanskassa 27 yksilöä (Rasmussen 1996). Saksassa on tehty vuosina 1977-1994 40 havaintoa pitkäjälästä (Deutsche Selteneitenkommission 1996).

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*) (16,219,-)

3.5. 1987 Hanko, Täktbukten (Hannu Klemola), 5.5. 1991 Pyhtää, Ristisaari 6 NE (Mikko Pöyhönen, Jorma Venemies), 11.5. 1991 Hanko, Svanvik (William Velmala, Hanna Järvinen, Reijo Vikman).

Ristisaaren parvi on suurin koskaan Suomessa tavattu avosettiparvi.

RK ei tarkista havaintoja avosetista vuodesta 1994 alkaen.

Paksujalka (*Burhinus oedicnemus*) (1,7,1)

8.7. Kestilä, Pello (v) (Jouni Ruuskanen; ilmoittivat Seppo Niiranen ja Pekka Rusanen).

Vain linnun jalka löytyi muuttohaukan pesältä muun osan paksujälästä mentyä ilmeisesti parempiin suihin! Jalka on tallennettuna Helsingin eläinmuseon kokoelmissa. Edellinen havainto on Espoon Suomenojalta 17.7. 1992.

Pääskykahlaaja-laji (*Glareola sp*) (1,2,1)

2.7. Asikkala, Rutalahti (Markku Hägg; ilmoitti Osmo Ruottinen).

Suomessa on määritetty kuusi pääskykahlaajaa ja kolme toista aropääskykahlaajaa.



Toinen Joroisten nuorista siperiankurmitsoista (*Pluvialis fulva*) syyskuussa 1996.
© Pekka Ruotsalainen.



Vanha siperiankurmitsa (*Pluvialis fulva*) Joroisissa lokakuussa 1996.
© Pekka Ruotsalainen.



Nuori siperiankurmitsa (*Pluvialis fulva*) Lohjalla 19.9. 1996.
© Henry Lehto.

Mustajalkatylli (*Charadrius alexandrinus*) (18,34,4)
11.5. Kristiinankaupunki, Skaftung ♀-puk N klo. 8.55 (Kari Korhonen, Mauri Koivuluoma, Timo Vanhatalo), 11.5. Maalahti, Petolahti ♀-puk klo 10.30 lähtien (Christer Hangelin, Aarne Lahti, Timo Lahti ym), 27.5. Kalajoki, Letto ♂ lähti S (Urpo Merivalo, Jorma Mättölä), 30.5. Pattijoki, Olkijoki ♀-puk (Ari Rajasärkkä, Jarmo Pirhonen).

Maalahden lintu löytyi noin puolitoista tuntia Kristiinankaupungissa nähdyin linnun jälkeen, joten kyseessä saattaa olla sama yksilö, mutta havaintojen on kuitenkin tulkittu koskevan eri lintuja.

Aavikkotylli (*Charadrius leschenaultii*) (2,1,1)
22.6. Korppoo, Jurmo lähti W (Esa Lehtikainen).

Edellinen havainto on Ahvenanmaalta 6.-7.5. 1994. Ruotsissa aavikkotylli on havaittu ainakin neljä kertaa (Lewington et. al. 1991). Tanskan ensimmäinen havainto tehtiin elokuussa 1994 (Rasmussen 1996).

Aavikko-/Ylänkötylli (*Charadrius leschenaultii*/mongolus) (0,1,1)

6.7. Kalajoki, Letto (Seppo Pudas, Marja Maarala).

Edellinen lajilleen määrittämätön yksilö nähtiin Porissa elokuussa 1988, ja tämän yksilön määrittästä spekuloidaan edelleen (kts. Alula 2/96 s.94-95), mikä puolestaan kuvastaa hyvin näiden lajien määrittämisen vaikeutta.

Siperiankurmitsa (*Pluvialis fulva*) (1,24,50)

13.8. Pori, Kokemäenjoen suisto +1kv (Juha Sjöholm), 22.8. Pernaja, Hamnskär 1kv (Markku Hyvärinen, Arno Rautavaara, Lasse Ruoho), 14.9. Kristiinankaupunki, Stånggrund 1kv lähti N (Kari Korhonen), 14.9. Joensuu, Paritsanlahti 1kv SW (Petri Hottola, Heikki Pönkkä), 14.-17.9. Pello, Pellojärvi 1kv (v) (Jorma V.A. Halonen, Reijo Pantsar ym), 15.9. Vuolijoki, Otanmäki 1 kv ja 16.-17.9. 2 kv (v) (Hannu Rönkkö, Jyrki Lausamo, Jouni Ruuskanen), 16.-25.9. Lohja, Kunnarla 1kv (v) (Jan Södersved, Ilkka Wentus ym), 16.-19.9. Hämeenkyrö, Sarkkilanjärvi 1kv (v) (Hannu Koskinen, Hannu Kettunen ym), 17.-24.9. Anjalankoski, Halkoniemi 1kv (v) (Jari Piepponen ym), 17.-19.9. Joensuu, Linnunlahti 1kv (v) (Harri Kontkanen ym), 20.9. Siikajoki, Tauvo 1kv SE/S (Kari Haataja, Nicolas van Dugen), 20.-21.9. Närpiö, Piolahti 1kv (v) (Petri Rissanen), 20.-22.9. Kuopio, Riistavesi 1kv (v) (Aimo Hartikainen, Heikki Kotilainen, Juha Poutanen ym), 20.9.-2.10. Rautjärvi, Kivijärvi 1kv (v) (Jouko Poutanen, Jari Kontiokorpi, Mikko Pöllänen ym), 20.9. Anjalankoski, Rautakorpi 1kv (Tapio Tohmo, Mikko Hannonen, Reijo Kivivuori), 21.9. Hanko, Tvärminne 2 kv (v), joista toinen 24.9. asti (Rurik Baarman, Leo ja Rolf Karlson, Ismo Lahtonen ym), 21.-22.9. Kristiinankaupunki, Bastuskär 1kv (v) (Petri Rissanen), 21.9. Pyhäselkä, Mulo 1kv (Jouni, Tuukka ja Miikka Pursiainen), 22.-24.9. Huittinen, Pyhälyys 2 kv (v) (Mika Ohtonen, Rainer Mäkelä, Aarne Ohtonen ym), 22.9. Närpiö, Piolahti 1kv (Petri Rissanen), 23.9. Kot-

ka, Huumanpohja-Hovinsaari 1kv (v) (Ari Eerola, Klaus Laine, Juha Metso), 24.9. Mustasaari, Norrskär 1kv (Pekka Komi, Tomi Muukkonen, Markku Rantala), 27.9. Kirkkonummi, Rönnskär 1kv W (Antti Below), 28.9.-7.10. Joutseno, Kivisaari 1kv (v) (Karri Kuitunen, Risto Lammin-Soila, Jyrki Lausamo ym), 28.-29.9. Hattula, Suontaka 1kv (Jaakko Kanerva, Esko Heiskanen, Hannu Hellsten ym), 28.9. Vehkalahdi, Lupinlahti 2 kv (Seppo Grönlund), 28.9.-1.10. Joroinen, Karhulahti 2 kv (v) (Hannu Räsänen, Timo Immonen, Pekka Ruotsalainen ym), 29.9. Kristiinankaupunki, Domarkobben 1kv (v) (Petri Rissanen), 29.9. Hailuoto, Marjanemi 1kv lähti S (Jouni Pursiainen, Urban Friberg, Petri Lampila ym), 29.9. Pattijoki, Mikonkari 1kv (Heikki Tuohimaa, Kari Varpenius), 1.-2.10. Joroinen, Karhulahti +1kv vp (v) (Heikki Kotilainen, Aimo Hartikainen, Pekka Ruotsalainen ym), 1.10. Pori, Leveäkari 1kv (Petri Rissanen), 2.10. Turku, Vuoksenniska 1kv lähti W (Tom Lindroos, Tapani Numminen), 3.10. Raaha, Koninkari 1kv lähti S (Heikki Tuohimaa), 3.10. Porvoon mlk., Långören 1kv (v) (Pekka Komi, Rolf Friberg, Matti Seppä).

Lukuihin sisältyvät myös lajilleen määrittämättömät yksilöt!

Todella massiivinen esiintyminen koko Euroopan mittakaavassa. Tätä invaasiota ei muualla Euroopassa ilmeisesti todettu juuri lainkaan. Esimerkiksi Ruotsissa nähtiin samoihin aikoihin vain yksi nuori siperiankurmitsa (Cederroth, käsikirj.) ja Virossa kaksi (Pekka Rusanen, suull.). Ainoastaan Kanin niemimaalla — noin 750 km Varanginvuonon pohjukasta itään olleet kiljuhanhitutkijat havaitsivat 11.9. tutkimusalueellaan 7-8 nuorta lintua (Petteri Tolvanen, suull.). Edellinen ennätys oli vuodelta 1992, jolloin Suomessa nähtiin viisi siperiankurmitsaa. Vain ennen varsinaista invaasiota nähty Porin lintu ja yksi Joroisten linnuista olivat vanhoja. Kaikki muut hyvin dokumentoidut linnut olivat nuoria, mutta joihinkin ikämäärytyksiin sisältyy todellisuudessa myös talvipukuisen linnun mahdollisuus.

17.7. 1995 Korppoo, Jurmo +1kv (v) (Rudin ja Håkan Nordling), 5.8. 1995 Pyhtää, Ristisaari +1kv (v) (Ari Vuorio, Rauno Sandberg).

Siperian-/Amerikankurmitsa (*Pluvialis fulva*/dominica)

1.9. Pori, Yyteri 2 kv S (Asko Eriksson), 8.9. Kalajoki, Vihaslahti 1kv lähti W (Rauli Pudas), 8.9. Kaarina, Kuusistonlahti 1kv SW (Jorma Tenovuo), 14.9. Hämeenkyrö, Sarkkilanjärvi 1kv SSE (Hannu Kettunen), 21.-22.9. Eckerö, Signilskär 1kv (Kari Aromäki, Kari Degerdstedt), 24.9. Siilinjärvi, Raasio 1kv lähti NE (Ilkka Markkanen), 22.9. Tornio, Pirkkiö 1kv (Jouni Ylpekkala), 2.10. Mustasaari, Norrskär tp/1kv (Ari Veijalainen, Hannu Kettunen, Aarne Lahti).
2.8. 1993 Korppoo, Jurmo 2 +1kv (Jukka Grönlund, Matti Pajunen).

Lajilleen määrittämättömät siperian-/amerikankurmitsat sisältyvät siperiankurmitsan kohdalla mainittuihin lukuihin. Amerikankurmitsaa meillä ei ole vie-

läkään tavattu, vaikka Ruotsissa on nähty jo 10 amerikankurmitsaa mutta vain 24 määritettyä siperiankurmitsaa! (Cederroth, käsikirj.).

Palsasirri (*Calidris melanotos*) (6,31,2)

12.7. Siilinjärvi, Raasio (Petro Pynnönen, Markku Ukkonen), 20.-21.9. Vaasa, Öskatan (Aarne Lahti ym).

Ruotsissa tavattiin 1996 peräti 14 palsasirriä maan kokonaissaldon ollessa nyt 104 yksilöä (Cederroth, käsikirj.).

Tundra-/Rämekurppelo (*Limnodromus scolopaceus*/griseus) (0,5,2)

24.8. Dragsfjärd, Lövd 2 ad SW (Henrik Lindholm).

Lukuihin sisältyvät vain lajilleen määrittämättömät kurppelot. Määritettyjä tundrakurppeloita on nähty kuusi yksilöä.

Taigakuovi (*Numenius minutus*) (0,0,1)

1.-2.10. Saltvik, Haga 1kv (v) (Hannu Kormano, Jari Aho, Tuukka Kupiainen, Juha Laaksonen, Rainer Nordlund, Pekka Rusanen, Markku Vakiala, Heidi Vanhanen ym).

Koko syksyn ehdoton megarari, joka keräsi bongarikerma Ahvenanmaalle. Taigakuovi on tätä ennen tavattu Euroopassa vasta kolme kertaa, joista havainnoista yksi on Norjasta 14.7. 1969 ja kaksi Brittein saarilta 30.8.-6.9. 1982 ja 24.8.-3.9. 1985. Taigakuovi pesii keskisessä ja koillisessa Siperiassa ja talvehtii pohjoisen Australian tasangoilla, missä laji saattaa muodostaa jopa tuhansien yksilöiden parvia. Tästä havainnosta on tehty myös erillinen tiedonanto (Vasamies 1997).

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*) (47,353,-)

30.5. 1991 Salo, Halikonlahti (William Velmala, Jouni Kiviranta, Kari Salonen), 2.5. 1992 Hanko, Svanvik (Markus Keskitalo, Sampo Laukkanen), 30.4. 1993 Kirkkonummi, Sunds 2 E (Pekka Komi, Jussi Lindström, Kari Raulos), 14.5. 1993 Hailuoto, Ulkokarvo (Kari Kiviranta), 17.5. 1993 2 Siikajoki, Tauvo (Pirkka Aalto, Markus Keskitalo, Panu Kuokkanen), 19.5. 1993 Oulu, Viheäsaari (V-P Viklund, Matti Häkkinen, Juhani Koski ym), 5.8. 1993 Korppoo, Jurmo +1kv (Jukka Grönlund, Matti Pajunen).

RK ei tarkasta enää vuoden 1993 jälkeen tehtyjä havaintoja lampiviklosta.

Isovesipääsky (*Phalaropus fulicarius*) (11,27,5)

14.5. Närpiö, Lilla Ledgrund ♀ lähti NE (Jaakko Vähämäki, Mauri Koivuluoma ym), 27.6. ja 29.6. Pernaja, Österbåda (Markku Hyvärinen, Jarmo Ruoho, Harri Melkio ym), 25.8. Vaasa, Sundom tp (Joel Karvonen ym), 28.9. Joutseno, Jänhiälä juv/tp lähti WSW (Karri Kuitunen, Veli-Pekka Lehtonen, Anne Rauhamäki), 2.-10.10. Mustasaari, Östra Norrskär 1kv (v) (Hannu Kettunen, Ari Veijalainen, Kari Eisner ym).

Erittäin hyvä vuosi joka sivuaa vuoden 1987 ennätystä. Muita hyviä vuosia ovat olleet 1976 ja 1988, jolloin nähtiin neljä yksilöä.

Isokihu (*Stercorarius skua*) (6,19,2)

24.5. Porvoon mlk., Kummelskär WSW (Risto Lammin-Soila), 6.6. Lemland, Lågskär NW (Göran Andersson, Timo Hietanen, Teemu Lehtiniemi ym).

28.6. 1988 Hailuoto, Isomatala NE (Juha Markkola, Eino Merilä).

Tiiralokki (*Larus sabini*) (1,2,1)

2.11. Asikkala, Pulkkilansalmi 1kv S (Simo Jutila).

Havainto on Euroopan muiden havaintojen valossa poikkeuksellisen myöhäinen, mutta myös Ruotsissa havaittiin marraskuussa 1996 normaalia selvästi runsaammin tiiralokkeja (Cederroth, käsikirj.). Edelliset havainnot ovat lokakuulta 1929~~9~~ toukokuulta 1982 ja syyskuulta 1991.

Riuttatiira (*Sterna sandvicensis*) (16,166,-)

6.7. 1991 Korppoo, Utö 2 +1kv vp S (William Velmala, Antti Kause, Sampo Laukkanen ym), 21.5. 1993 Korppoo, Utö 2 SE (William Velmala, Mikael Nordström, Mikko Ylitalo ym).

RK ei tarkista vuoden 1993 jälkeen tehtyjä havaintoja riuttatiirasta.

Valkosiipitiira (*Chlidonias leucopterus*) (3,24,3)

24.5. Liminka, Virkkula jp E (Ari Rajasärkkä), 27.5. Rovaniemen mlk., Ulkujärvet jp (Ismo Kreivi), 30.-31.5. Vaala, Vaalanlampi jp (v) (Hannu Varkki, Risto Horneman, Vesa Wikström ym).

Pikkuruokki (*Alle alle*) (n58,93,2)

20.10. Luvia, Säppi tp. (Hannu Kettunen, Petri Saari, Pekka Suhonen ym), 28.12. Kristiinankaupunki, Siipyy tp. (Petri Rissanen, Kari Korhonen).

3.2. 1988 Korppoo, Utö tp. (Seppo Sällylä), 11.12. 1993 Porvoon mlk., Pörtö (Curt-Olof Eklund, Ola Jonasson, Liva Söderhjelm; ilmoitti Gustaf Nordenswan), 19.11. 1995 Kustavi, Kaurissalo tp (v) (Jouni Nieminen; ilmoitti Maarit Nermes).

Kustavin lintu löytyi kuolleena kalaverkosta.

Tornipöllö (*Tyto alba*) (2,2,0)

15.2. 1994 Helsinki, Katajanokka 2kv (v) (Eero Vainio; ilmoittivat Seppo Niiranen ja Pekka Rusanen).

Katajanokan tornipöllö koki saman kohtalon kuin tornipöllöt Suomessa yleensäkin eli se löytyi kuolleena. Linnussa todettiin alalajin *guttata* piirteitä kuten kaikissa edellisissäkin havainnoissa. Havaintopaikka saattaa hyvinkin viitata siihen, että se olisi tullut vapaamatkustajana laivalla. Tämä yksilö on taltioituna Helsingin eläinmuseon kokoelmissa.

Tornipöllö on taantunut selvästi Euroopassa, ja esimerkiksi Ruotsin pieni kanta heiluu koko ajan häviämisen partaalla, ja se julisteettiinkin jo 1984 sukupuuttoon kuolleeksi Ruotsissa. Lajin todettiin kuitenkin pesineen onnistuneesti Skånessa 1996 (Jönsson & Hansson 1996), ja 1995 maassa havaittiin ainakin 12 yksilöä (Tyrberg 1996). Virosta on neljä havaintoa, joista viimeisimmät toukokuulta 1990 ja kesäkuulta 1991 (Leibak et. al. 1994).

Vihermehiläissyöjä (*Merops persicus*) (0,1,1)

26-27.5. Kalajoki, Letto (v) (Rauli Pudas, Seppo Pudas ym).

Suomen ensimmäinen vihermehiläissyöjä oli Sodankylässä 9.7. 1991. Nykykäsityksen mukaan *Merops persicus*, jonka levinneisyys käsittää alueen luoteisesta Afrikasta itään aina Aral-järvelle, on eri laji kuin eteläisempi *Merops superciliosus*. Lajien esiintymisalueet kohtaavat Saharan etelä-puolisessa Afrikassa (Beaman 1994).

Mehiläissyöjälaaji (*Merops apiaster/persicus*) (0,8,1)

20.5. Ruokolahti, Kuokkalampi N (Jukka Jantunen).

Mehiläissyöjä (*Merops apiaster*) (15,67,6)

14.5. Parainen, Petteby 4 N (Markku Laurén), 18.5. Ylämaa, Mytylä 2kv ♂ (v) (Harri Peräkylä; ilmoittivat Seppo Niiranen ja Pekka Rusanen), 30.8. Lammi, Sankola (Jyrki Muona).

Ylämaan lintu löytyi kuolleena sähkölinjan alta ja on nykyään tallennettuna Helsingin eläinmuseon kokoelmissa.

Töyhtökiuru (*Galerida cristata*) (38,11,1)

20.2.-13.4. Pori, Toejoki (v) (Matti Sillanpää, Pirkko ja Pauli Virtanen, Asko Eriksson ym).

16.6. 1994 Pyhtää, Ormskär lähti SW (Ari Vuorio, Jarkko Rantanen), 18.9. 1994 Pernaja, Aspskär (Markku Hyvärinen, Arno Rautavaara, Lasse Ruoho ym).

Nämä ovat vuoden 1994 ainoat havainnot. Pernajan lintu on aiemmin julkaistu hylättynä.



Suomen toinen vihermehiläissyöjä
(*Merops persicus*) 27.5. 1996 Kalajoella.

© Tomi Muukkonen.



Yläkökiuru (*Melanocorypha bimaculata*)
Äänekoskella toukokuussa 1996.

© Hannu Kettunen.

Yläkökiuru (*Melanocorypha bimaculata*) (1,0,2)

26.-27.5. Äänekoski, Liimattala (v) (Heikki, Kalle, Tauno ja Eino Hiekkänen ym), 31.5.-3.6. Pello, Peltojärvi (Jorma V.A. Halonen, Heikki Helle, Reijo Pantsar, Aarne Lahti ym).

Suomen ensimmäinen havainto tehtiin Porissa 12.-23.1. 1960. Myös Ruotsissa havaittiin maan kolmas yläkökiuru Gotlannissa 27.-29.5. 1996 (Cederroth, käsikirj.). Yläkökiurun lähimmät pesimäalueet sijaitsevat Keski-Turkissa. Laji on Euroopassa todellinen suurharvinaisuus, sillä siitä on tehty vain kymmenkunta havaintoa (Lewington et. al. 1991).

Lyhytvarvaskiuru (*Calandrella brachydactyla*) (14,55,8)

29.4. Joutseno, Konnunsuo (Karri Kuitunen, Pekka Karhu, Veli-Pekka Lehtonen ym), 3.-10.5. Lemland, Lågskär (r,v) (Kalle Rainio, Teemu Lehtiniemi, Marko Pohjoismäki ym), 8.-9.5. Uusikaupunki, Hanko (r,v) (Pekka Alho, Jyrki Lausamo, Juhani Virtanen), 9.5. Korppoo, Utö (Jorma Hannu, Jouni Rautanen), 14.-17.5. Uusikaupunki, Hanko (r,v) (Pekka Alho, Arto Lehtinen ym), 15.6. Pattijoki, Olkijokisuu (Jarmo Pir-

honen), 15.10. Joutseno, Kivisaari (Karri Kuitunen, Ville Supponen), 14.-30.11. Turku, Pansio (r,v) (Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto, Tapani Numminen ym).

Lyhytvarvaskiuruhavainnot ovat yleistyneet Suomessa viime vuosina selvästi. Vuosi 1996 oli lajin osalta heti edellisvuoden jälkeen toiseksi paras. Myös Ruotsissa on havaintojen määrä lisääntynyt selvästi viime vuosina (Cederroth 1996). Uudenkaupungin Hangosta on viime vuosina tullut Suomen paras lyhytvarvaskiurupaikka, sillä laji on nähty siellä vuodesta 1994 lähtien kuusi kertaa.

22.-23.4. 1995 Korppoo, Utö (Jorma Hannu, Jouni Rautanen), 6.5. 1995 Uusikaupunki, Hanko (Jukka Sillanpää, Pekka Alho, Petri Helminen ym), 4.6. 1995 Korsnäs, Södra Björköns Å (v) (Aarne Lahti, Harry Seppälä), 23.5. 1995 Ylämaa, Husu (Jouko Rantanen), 8.6.-18.7. 1995 Ii, Ulkokuunni (Markus Keskitalo, Marita Ahola, Mika Koivisto).

Vuoden 1995 määrä nousee yhteentoista, mikä on ylivoimainen ennätys.

Ruostepääsky (*Hirundo daurica*) (0,14,1)

15.5. Kirkkonummi, Långvik ja 15.-17.5. Espoo, Finnä (v) (Timo Hietanen ym).

Höyhenpuvun yksityiskohtien perusteella kyseessä on sama lintu.

Isokirvinen (*Anthus novaeseelandiae*) (? ,258,-)

7.10. 1991 Kristiinankaupunki, Skaftung (William Velmala, Rami Lindroos ym), 12.9. 1992 Pori, Tahkoluoto (Jorma Hannu, Jouni Rautanen), 20.9. 1993 Helsinki, Kyläsaari (Kari Lindblom ym).

RK ei tarkista havaintoja isokirvisestä vuoden 1994 alusta lähtien.

Nummikirvinen (*Anthus campestris*) (58,98,3)

27.6.-13.7. Kiikala, Saarenkylä ♂ & ♀ (v) (Tom Lindroos, Heikki Nurmi ym), 29.6. Janakkala, Turenki (Ari Tauru, Erja Ahonen), 13.8. Hanko, lintuasema (Aatu Vattulainen, Lauri Holländer, Matti Lehti).

Yhden hyvän vuoden jälkeen palattiin normaaliin päiväjärjestykseen. Vaikka vuosi 1995 olikin hyvä nummikirvisvuosi (mm. kaksi onnistunutta pesintää) tuntuu siltä, että havainnoitsijamäärän lisääntymisen huomioiden laji on harvinaistumaan päin Suomessa. Vai johtuuko havaintojen niukkuus siitä, ettei nummikirvisbiotooppeja nykyään komparaatiivisesti? Lajin on todettu taantuneen monin paikoin Euroopassa (Cramp 1988, Leibak et. al. 1994).

23.5. 1992 Virolahti, Pyterlahti (Pekka Komi, Pekka Kankaanpää, Olli Lamminsalo ym).

Taigakirvinen (*Anthus hodgsoni*) (0,21,3)

11.10. Mustasaari, Norrskär (v) (Ari Veijalainen, Mauri Jalonen, Aarne Lahti ym), 14.10. Mustasaari, Västra Norrskär (Jyrki Lausamo, Ari Veijalainen ym), 3.11. Korsnäs, Södra Björköns Å (Ari Veijalainen, Mauri Jalonen, Aarne Lahti).

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) (10,86,11)

30.4. Hyvinkää, Kytäjä ♂ (Pertti ja Marjatta Sten, Matti ja Riitta Tonteri), 1.5. Paimio, puhdistamo ♂ (Pekka Toola, Jorma Hellsten), 4.5. Kotka, Hovinsaa-ri ♂ (Klaus Laine ym), 4.5. Espoo, Suomenoja ♂ (Tuukka Kupiainen, Petteri Hytönen, Aki Arkiomaa ym), 7.5. Liperi, Heponiemi ♀ (Petri Hottola, Aimo Jukkara, Heikki Pönkkä), 7.-11.5. Paimio, puhdistamo ♂ (Hannu Huhtinen ym), 9.-15.6. Inari, Repojoki ♂ (Keith E. Vinicombe, Phil Bristow, Les Cook, Mike Powell ym), 29.7.-4.8. Värsilä, Säpäri +1kv (Pertti Zetterberg, Hannu Kivivuori ym), 20.-22.8. Paimio, puhdistamo +1kv (v) (Rasmus Mäki ym), 8.-9.9. Raahen, kaatopaikka 1kv (Kari Varpenius, Heikki Tuohimaa), 11.9. Pattijoki, Yrjänä 1kv (Kari Varpenius).

18.5.1994 Hanko, Långörn ♂ (Ilpo Huolman, Kari Tornikoski), 25.4. 1995 Joutseno, Konnunsuo ♂ (Pekka Karhu, Veli-Pekka Lehtonen, Esa Sojamo).

Vuoden 1994 yksilömäärä nousee kahteentoista (mikä sivuaa vuoden 1992 ennätystä) ja vuoden 1995 seisemään.

Virtavästäräkki (*Motacilla cinerea*) (125,158,-)
19.5. 1992 Siuntio, Myrans ♀ N (Petri Lehto), 1.12.
1993 Kustavi, Laupunen (Asko Suoranta).

RK ei tarkasta havaintoja virtavästäräkistä vuoden
1994 alusta lähtien.

Västaräkki (*Motacilla alba yarrellii*) (0,11,1)
11.5. Lahti, satama (Osmo Ruottinen).

Mustakurkkurautiainen (*Prunella atrogularis*) (0,2,1)
n.10.12.-6.4. 1997 Pieksämäki, Alatalonkatu (v) (Pentti
Koponen, Seija Kolmonen, Johanna Lahtinen ym).

Muuhun Eurooppaan verrattuna Suomea suoras-
taan hemmotellaan tällä lajilla. Kyseessä on ilmei-
sesti vasta viides havainto Euroopassa, joista nyt kol-
me Suomesta. Suomen edelliset havainnot ovat
19.10. 1987 ja 23.-24.10 1993. Ruotsista on havain-
to 14.6. 1988 (Edenius & Giesler 1990), ja Saksan
ensimmäinen mustakurkkurautiainen nähtiin 13.-
16.2. 1994 (Deutsche Seltenheitenkommission
1996).

Ruostepyrstö (*Cercotrichas galactotes*) (0,1,0)
27.5. 1995 Pyhtään Ristisaarella tavatussa yksilössä
todettiin alalajiin *syriacus* viittavia piirteitä. Tähän
alalajiin viittaavat lähinnä pyrstön kuviointi ja selkä-
puolen väritys (Lars Svensson, kirjall.). *Syriacus*-ala-
lajin levinneisyys käsittää kaakkaisen Euroopan sekä
Länsi- ja Keski-Turkin aina Libanoniin saakka.

Havainto on julkaistu edellisessä katsauksessa.

Sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*)

4.-20.6. Juuka, Tahkovaara 2kv ♂ Ä (Ari Parviainen
ym) ja 7.6.-1.7. +2kv ♂ Ä (Ari Parviainen, Jyrki Lau-
samo, Pertti Uusivuori ym), 22.6.-2.7. Kuusamo, Py-
hävaara 2 kv ♂ Ä , mutta toinen koirasta 8.7. asti
(Jyrki Mäkelä, Heikki Seppänen, Olli Heikkilä).

12.5. 1988 Puumala, Hurissalo +2kv ♂ (Erkki
Häkkinen; ilmoitti Ari Rajasärkkä), 17.6. 1993 Kuu-
samo, Valtavaara +2kv ♂ Ä (Jyrki Mäkelä), 16.-20.6.
1993 Kuusamo, Oulangan kansallispuisto 2kv ♂ Ä
(Ari Rajasärkkä, Antti Below, Jorma ja Markku Vick-
holm ym), 27.6. 1993 Pudasjärvi, Olkimaan aarni-
alue 2 kv ♂ Ä (Jyrki Mäkelä), 8.6. 1994 Taivalkos-
ki, Tunturivaara +2kv ♂ Ä (Jyrki Mäkelä).

Puumalan lintu oli lentänyt päin ikkunaa ja me-
nehtynyt. Se on tällä hetkellä tallennettuna Helsingin
Yliopiston Eläinmuseon kokoelmissa. Rariteettiko-
mitea ei tarkista sinipyrstöhavaintoja vuoden 1997
alusta alkaen.

Mustapäätasku (*Saxicola torquata*) (30,217,14)

10.-12.4. Porvoo, Ruskis ♂ alalaji *rubicola/hibernans*
(Arto Juvonen, Juha Virtanen ym), 17.-18.4. Helsinki,
Viikki ♂ (Thomas Oesch), 26.-27.4. Vehkalahti, Lupinlah-
ti ♂ (Klaus Laine, Mikko Pöyhönen, Ari Seppä ym), 4.5.
Varkaus, Pitkälänniemi ♂ alalaji *maura* (Heikki Kotilai-
nen, Jaakko Kettunen, Jarkko Koskela ym), 4.5. Kirkko-
nummi, Rönnskär ♀ alalaji *maura* (v) (Pekka Ikonen, Ari
Lehtinen), 6.5. Mikkeli, Tusku ♂ alalaji *maura* (Mika-Pet-
ri Harju, Markku Loippo, Tuula-Mari Välimäki), 17.5.
Värtsilä, Sääperi ♂ alalaji *maura* (Harri Kontkanen, Vesa
Jouhki), 19.5. Luvia, Säppi ♂ (v) (Matti Sillanpää, Matti
Mäkelä, Ari Pitkälä), 19.-20.5. Lemland, Lågsjär ♀ alala-
ji *maura* (r,v) (Teemu Lehtiniemi, Kalle Rainio, Pekka
Rintamäki), 1.-2.6. Lemland, Lågsjär ♂ (v) (Pekka Sep-
pälä, Teemu Lehtiniemi ym), 9.-20.6. Kuusamo, Saukko-
suo ♂ alalaji *maura* (Markku Vickholm ym), 29.-30.6.
Siuntio, Flyth ♂ alalaji *maura* (Markku ja Biti Ojala ym),
27.7.-4.8. Pohja, Äminne ♂ alalaji *maura* (Reijo ja Inari
Purasmaa ym), 3.10. Pyhäranta, Rihtniemi ♀-puk alalaji
maura (v) (Markku Santamaa, Hannu Klemola, Ari Kuu-
sela ym).

Keskimääräistä selvästi nuikempi syysesiihtyminen,
sillä Rihtniemen lintu oli syksyn ainoa yksilö Suomessa.
Vuosi vuodelta näyttää yhä selvemmältä, että alkukevään
linnut ovat lähes poikkeuksetta *rubicola/hibernans* -ryh-
mää. Tästä alalajiparista on nyt tehty 18 havaintoa. Mo-
nessa tapauksessa kuvaukset ovat edelleen liian nuikkoja
alalajin määrittämiseksi. Esiintymiskuvan selventämi-
seksi on toivottavaa, että mustapäätaskuista tehtäisiin en-
tistä yksityiskohtaisempia kuvauksia etenkin kun näille
alalajeille on monessa yhteydessä povattu lajistatusta.

7.5. 1993 Korppoo, Utö ♂ (Kalle Rainio), 6.9. 1995
Helsinki, Roihuvuori ♂ alalaji *maura* (Pertti Rasp, Jouko
Kitunen ym), 14.10. 1994 ♀-puk *maura* Dragsfjärd, Pu-
runpää (Markku Harmanen, Jouni Tittonen ym), 6.9.
1995 Siikajoki, Tauvo ♀-puk *maura* (Janne Kilpimaa,
Toni Eskelin, Kari Kivirinta ym).

Arotasku (*Oenanthe isabellina*) (0,6,1)

30.4.-12.5. Hanko, Täktbukten (v) (Hannu Kormano,
Tapani Missonen ym).

Edellisistä kuudesta linnusta kolme on löytynyt huhti-
kuussa, yksi kesäkuussa ja kaksi syyskuun alussa.

Nunnatasku (*Oenanthe pleschanka*) (0,15,1)

3.10. Mustasaari, Västra Norrskär 1kv ♂ (v) (Hannu Ket-
tunen, Kari Eischer, Mauri Jalonen ym).

Hyvin tyypillinen havainto, sillä kaikki Suomen nun-
nataskut on nähty välillä 1.10.-1.11.



Maura-alalajin ♀ mustapäätasku
(*Saxicola torquata*) Lågsjärillä
toukokuussa 1996. © Teemu Lehtiniemi.



Arotasku (*Oenanthe isabellina*)
Hangossa 1.5. 1996. © Markus Varesvuo.



Nunnatasku (*Oenanthe pleschanka*) 1kv ♂ Norrskärillä lokakuussa 1996. © Hannu Kettunen.



Vaaleakultarinta (*Hippolais pallida*) Lågskärillä 1.6. 1996 kädessä ja maastossa. © Asko Rokala.

Viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*) (0,26,1)
29.6.-3.8. Liperi, Siikasalmi Å (v) (Harri Kontkanen, Vesa Jouhki ym).

Suomalaisittain hyvin luonteenomainen havainto: laulava koiras keskikesällä. Meikäläinen kuvio poikkeaa kuitenkin olennaisesti muusta Euroopasta, jossa lähes kaikki havainnot koskevat syksyisiä lintuja puuttomilla ulkoluodoilla.

Ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*) (0,28,1)
14.5.-27.6. Virolahti, Vilkkiläntura Å (r,v) (Matti Pajunen, Riku Lehtinen, Hannu Kettunen, Seppo Grönlund ym).

Ruokosirkkalintu on tavattu vuosia 1988 ja 1994 lukuunottamatta vuosittain ensitapaamisen jälkeen vuonna 1984.

Kenttäkerttunen (*Acrocephalus agricola*) (0,30,1)
26.5. Porvoon mlk, Söderskär (Martti Hario, Karl Selin).

Vaaleakultarinta (*Hippolais pallida*) (1,1,1)
1.-17.6. Lemland, Lågskär (r,v) (Göran Andersson, Kari Soilevaara, Asko Rokala ym).

Lintu kuului mittatietojen perusteella itäisempään alalajiin *elaica*, jonka pesimäalue ulottuu kaakkoi-

sesta Euroopasta Keski-Aasiaan. Tämä alalaji on leviittänyt esiintymisalueitaan Balkanilla, Unkarissa ja Ukrainassa (Cramp 1992). Myös Suomen toinen yksilö 4.10. 1983 Säpissä kuului alalajiin *elaica*. Ensimmäinen yksilö pyydystettiin Lågskärillä 9.9. 1957. Lajin määrittämisestä kts. Hario (1986) ja Jännes (1988). Ruotsin ensihavainto syyskuulta 1993 koski läntisempää alalajia *opaca* (Cederroth 1994).

Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*) (0,29,5)
24.-25.5. Pyhtää, Ristisaari (v) (Petteri Tolvanen, Pekka Hänninen, Jyrki Pynnönen ym); 28.5. Pyhtää, Ristisaari Å (Jyrki Pynnönen, Mariko Lindgren, Thomas Oesch ym), 11.6. Värtsilä, Uusikylä Å (Hannu Kivivuori); 15.-18.6. Leppävirta, Tukiala Å (Antero Lindholm, Osmo Huupponen ym), 28.6. Orivesi, Karppi Å (ä) (Mika Oh-tonen ym), 26.8. Mustasaari, Östra Norrskär 1kv (v) (Ari Veijalainen, Mauri Jalonen, Aarne Lahti).

Ristisaaren linnut on tulkittu eri yksilöiksi. Ruotsissa pikkukultarinta on tavattu vain viisi kertaa, ja näistäkin kahdessa yksilössä — molemmat syksyisiä — on todettu alalajiin *rama* viittaavia piirteitä (Cederroth 1996).

3.6. 1994 Paimio, Paimionlahti Å (v) (Matti Lempiäinen ym).

Paimion havainto on hyväksytty jo aiemmin, mutta se on jäänyt vahingossa pois katsauksesta.

Rusorintakerttu (*Sylvia cantillans*) (3,11,1)
7.-10.5. Luvia, Säppi ♂ (v) (Marko Dahlman ym).

Samettipääkerttu (*Sylvia melanocephala*) (0,2,1)
9.6. Lemland, Lågskär ♂ (v) (Teemu Lehtiniemi, Göran Andersson, Timo Hietanen ym).

Vasta kolmas havainto tästä Välimeren alueen tyyppilajista. Edelliset havainnot ovat 4.5. 1986 Utös-tä ja 13.5. 1991 Rönnskäriltä.

Kashmirinuunilintu (*Phylloscopus humei*) (1,9,0)
27.11. 1974 Sonkajärvi, Mansikkavirta (Uolevi Skaren; ilmoitti Antero Lindholm), 16.10. 1991 Korsnäs, Södra Björkö (Ari Veijalainen, Aarne Lahti).

Sonkajärven yksilö löytyi kuolleena ja on taltioitu-na Kuopion luonnonhistoriallisella museolla. Kyseinen yksilö on aikajärjestyksessä Suomen ensimmäinen kashmirinuunilintu. Korsnäsin havainto on hyväksytty jo aiemmin, mutta se on jäänyt vahingossa pois katsauksesta. Se on järjestyksessä Suomen yhdeksäs kashmirinuunilintu, joista kolme on juuri vuodelta 1991. Kaiken kaikkiaan *humei* on tavattu nyt Suomessa kymmenen kertaa. Havainnoista yksi on toukokuulta ja loput loka-marraskuulta, eli varsinkin loppusyksyn taigauunilinnut kannattaa tutkia erityisen tarkkaan. Ruotsissa *humei* on tavattu 15 kertaa (Cederroth, käsikirj.) ja Tanskassa vuoden 1994 loppuun mennessä kuusi kertaa (Rasmussen 1996). *Humei* määrittämisestä ja esiintymisestä Suomessa löytyy artikkeli Linnut 4/93-lehdessä (Jännes 1993).

Ruskouunilintu (*Phylloscopus fuscatus*) (3,41,0)
10.10. 1995 Kaarina, Rauvolanlahti 1kv (r,v) (Teemu Lehtiniemi, Marko Jaale, Kalle Rainio ym).

Tiltaltti (*Phylloscopus collybita tristis*) (0,57,3)
23.9. Halikko, Halikonlahti 2 (r,v) (Tapani Numminen, Raino Suni), 12.10. Korppoo, Jurmo 1kv (r,v) (Tom ja Leo Lindroos, Jouko Lundén, Tapani Missonen ym).

Tämä alalaji voidaan määrittää vain pyydystetyistä yksilöistä.

Tulipäähippiäinen (*Regulus ignicapillus*) (1,10,1)
29.9. Luvia, Säppi ♂ (Marko Dahlman, Jouko Astor, Petteri Mäkelä).

Ennen vuotta 1988 Suomesta oli vain kaksi tulipäähippiäishavaintoa, mutta sen jälkeen lajista on tul-lut lähes jokavuotinen.



Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*) Pyhtään Ristisaarella 24.5. 1996. © Petteri Tolvanen.

Sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) (n35,86,3)

14.5. Lemland, Lågskär 3kv ♂ (r,v) (Teemu Lehtiniemi, Kalle Rainio, Pekka Rintamäki), 16.-19.5. Helsinki, Lauttasaari 2kv ♂ (v) (Kari Soilevaara, Ira Teräspuro, Tiia Vainionpää ym), 8.6. Mietoinen, koeasema 2kv ♂ (Jukka Sillanpää, Timo Elovaara).

Lågskärin lintu kantoi jalassaan ruotsalaista rengasta, jonka mukaan lintu oli rengastettu Gotlannin saarella pesäpoikasena 1994.

27.4. 1986 Hanko, Vedagrundet ♂ (Ari Rajasärkkä, Jari Kostet, Pertti Rasp ym), 23.5. 1989 Korppoo, Utö ♂ (Tarmo Nurmi, Pasi Laaksonen); 6.5. -90 Nauvo, Boskär ♂ (Seppo Sällylä).

Kirjosieppo x Sepelsieppo (*Ficedula hypoleuca x albicollis*)

21.5. 1995 Lemland, Lågskär +2kv ♀ (r,v) (Tapio Aalto, Lauri Hänninen, Ilkka Lehtonen ym).

Linnun niskahöyhen oli selvästi sepelsiepon, mutta selkäpuolen väritys, siipilaikku, yläperä ja tertiaalien kuviointi sekä siipikaavio viittasivat puolestaan kirjosieppoon.

Pelkästään Gotlannin saarella Ruotsissa pesii 4000 paria sepelsieppoja ja 500 paria kirjosieppoja. 4,4 % linnuista pesii sekapareina ja ainakin 1,4 % pesivistä linnuista on hybridejä (Krister Mild, kirj.).

Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*)

5.2. Imatra, Rautionkylä (v) (Jukka Jantunen).

24.12. 1995 Rautjärvi, Simpele (Jari Kontiokorpi). Linnuissa todettiin *europaeus*-alalajin piirteitä.

Viitatieäinen (*Parus palustris*) (n5,9,2)

1.1.-10.3. Espoo, Kallvik (Jarmo Koistinen, Markku Ojala, Tarmo Lehtilä, Pekka Komi ym), 4.2. Joutsa, Tieransaari (Tapio Alanko, Reijo Ikonen).

3.10. 1995 - 15.3. 1996 Lemi, kk 2 yks (v), joista 19.11. lähtien enää toinen (Sampsu Cairenius, Minna-Riikka Järvinen ym).

Viron pesimäkannaksi esitetään muhkea 50.00 - 100.00 paria, vaikka laji onkin luultavasti taantunut (Leibak et. al. 1994). Viitatieäisen määrittämistä on suomeksi käsitellyt Vasamies (1995).

Valkopäätiainen (*Parus cyanus*) (6,20,1)

16.-20.4. Ylihärmä, Rannanjärvi (v) (Ossi Hemminki, Mikko Hänninen, Heikki ja Jukka Riihimäki ym).

n. 1.12. 1988 - n. 10.1. 1989 Kuhmo, Kiulukkatie 2-3 yks (v) (Hannu Rönkkö, Pekka Helo, Tapani Koi-vusilta ym).

Potentiaalisesta valkopäätiäisestä kannattaa tehdä tarkka kuvaus ja ottaa mielellään myös valokuvia. Huomiota tulisi kiinnittää erityisesti pään ja rinnan väriytykseen sekä siipien ja pyrstön kuviointiin. Boon (1994) luettelee Euroopasta (myös Suomesta) useita havaintoja sini- ja valkopäätiäisen risteymistä. Bensing & Barthel (1993) esittävät hybridin todennäköisyyden olevan Euroopassa suuremman kuin puhtaan valkopäätiäisen, koska valkopäätiäinen on pääasiassa paikkalintu.



2kv-♂ sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) Helsingin Lauttasaarella toukokuussa 1996.

© Markus Varesvuo.



Valkopäätiainen (*Parus cyanus*) Ylihärmässä 18.4. 1996.

© Benjam Pöntinen.



Tämä 3kv-♂ sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) oli rengastettu pesäpoikasena Gotlannissa. © Tomi Muukkonen, 14.5. 1996 Lågskär.

Pussitiainen (*Remiz pendulinus*) (5,51,5)

4.5. Espoo, Laajalahti (Timo Nuoranen), 9.5. Pori, Riitasarka ♂ (Juha Sjöholm), 18.5.-3.6. Turku, Pansio ♂♀ (Jukka Kivelä, Erkki Hellman, Arvi Uotila ym), 4.6. Hanko, lintuasema (Johan Ekroos, Jarkko Santaharju, Johannes Syynimaa).

Turun pariskunta rakensi kaksi pesää, joista toisessa oli 4 munaa, mutta tuntemattomasta syystä pesintä epäonnistui. Virossa tapahtui voimakas leviämisaalto viime vuosikymmenen lopulla, ja nykyinen kannanarvio on 100-300 paria (Leibak et. al. 1994).



Pussitiaisen (Remiz pendulinus) taidokas pesä Turun Pansiossa toukokuussa 1996.

© Henry Lehto.

Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) (28,96,5)

1.6. Korppoo, Jurmo (v) (Jari Helstola, Pekka Alho, Tom Lindbom ym), 17.-18.7. Kristiinankaupunki, Skaftung (Jani Vastamäki), 19.-20.7. Eurajoki, Auvi (v) (Seppo Kivislahti, Pasi Grönlund, Heikki Mäkelä), 26.6.-19.7. Siuntio, Sunnanvik (Tuomas Lukkarinen ym), 10.-17.9. 1kv (v) Janakkala, Tervakoski (Hannu Hellstén, Esko ja Timo Heiskanen ym).

16.-21.7. 1992 Dragsfjärd, Björkroda (William Velmala, Markku Harmanen, Hanna Järvinen ym), 4.6. 1995 Korppoo, Jurmo (Seppo Sällylä, Jouni Nummenpää, Matti Lahti ym), 4.- n 14.8. -95 Mustasaari, Söderfjärden ♀ (v) (Ari Veijalainen, Mikko Hurme, Aarne Lahti).

Vuoden 1995 mustaotsalepinkäismäärä nousee seitsemään yksilöön.



Nuori mustaotsalepinkäinen (Lanius minor) Janakkalassa syyskuussa 1996.

© Markus Varesvuo.



Pussitiais-♂ (Remiz pendulinus) Turussa 20.5. 1996. © Henry Lehto.

Punapäalepinkäinen (*Lanius senator*) (7,11,0)

29.5. 1995 Hanko, lintuasema ♂ (v) (Anssi Laurila, Teija Aho, Aatu Vattulainen).

Punakottarainen (*Sturnus roseus*) (n26,28,4)

5.6. Korppoo, Utö (Ilari E. Sääksjärvi, Brita Willsström), 5.6. Korppoo, Jurmo lähti S/SW (Jari Helstola, Tapio Aalto, Jukka Grönlund ym), 9.7. Mustasaari, Valassaaret (Mikael Nyholm; ilmoitti Jan Hägg), 24.8.-1.9. Kristiinankaupunki, Skaftung 1kv (v) (Jani Vastamäki, Kari Korhonen, Petri Rissanen ym), 31.8.-1.9. Lohja, Karnainen 1kv (v) (Jan Södersved ym).

Utön ja Jurmon lintujen on tulkittu koskevan samaa yksilöä, koska kelloajat sopivat hyvin ja linnun nähtiin lähtevän Utöstä Jurmon suuntaan. Kristiinankaupungin ja Lohjan linnut ovat vasta kolmas ja neljäs nuori yksilö Suomessa. Molemmat aikaisemmat nuoret nähtiin selvästi myöhäisempänä ajankohtana eli Korppoossa 22.-28.10. 1981 ja Pyhärannassa 22.-25.10. 1995. Suomalaisessa aineistossa on ihmeellisen vähän nuoria lintuja muuhun Länsi-Eurooppaan verrattuna. Alkusyösyn kottaraisparvien entistä perusteellisempi tarkastelu saattaisi hyvinkin muuttaa lajin esiintymiskuvaa Suomessa.

1.6. 1994 Rääkkylä, kk (v) (Hannu Eskonen; ilmoitti Harri Kontkanen).

Pajuvarpunen (*Passer hispaniolensis*) (0,0,1)

31.5. Hanko, Tvärminne ♂ lähti W (Anssi Laurila, Teija Aho, Roger Forsman).

Suomen ensimmäinen havainto. Pajuvarpunen pe-sii laajalla alueella läntisen Välimeren alueelta lounaiseen Aasiaan. Se on pesimäalueillaan pääasiassa paikakalintu ja osittaismuuttaja, mutta itäisillä populaatioilla on selvää muuttokäyttäytymistä. Laji on laajentanut esiintymisalueitaan viime vuosikymmeninä ainakin Bulgariassa, Romaniassa ja Moldoviassa (Cramp & Perrins 1994). Pajuvarpunen on tavattu pesimäalueensa ulkopuolella Ranskassa, Brittein saarilla kuusi kertaa ja kahdesti myös Norjassa (toukokuussa 1988 ja heinäkuussa 1990). Näiden havaintojen on pääsääntöisesti tulkittu koskevan viljejä ja vapaita lintuja.

Mustapääsirku (*Emberiza melanocephala*) (0,10,0)

4.6. 1990 Korppoo, Utö ♂ (Seppo Sällylä, Kari Ruuskanen).

Harmaasirku (*Miliaria calandra*) (23,34,1)

11.-18.5. Kuusamo, kk ja 29.-30.5. Kuusamo, Toranki (Heikki Seppänen, Hannu ja Irma Hautala, Jyrki Mäkelä ym).

Kuusamon havainnot koskevat aivan ilmeisesti samaa yksilöä. Harmaasirku on taantunut voimakkaasti ainakin Ruotsissa, Tanskassa, Saksassa, Puolassa ja Brittein saarilla. Se on hävinnyt kokonaan Irlannista, ja Iso-Britannian populaatio on pienentynyt viimeisen 20 vuoden aikana 120 000 yksilöllä! (Ullman 1994).

16.12. 1995 - 1.4. 1996 Joutseno, kk (Karri Kuitunen ym).

Todennäköiset tarhakarkulaiset Presumed escapes

Tiibetinhani (*Anser indicus*)

3.-4.6. Sodankylä, Siurunmaa-Kelojärvi (Ossi Pihajoki, Markus Salmi, Seppo Kujanpää ym).

22.5. 1995 Raahe, Preiskari lähti N (Heikki Tuohimaa).

Chilenhaapana (*Anas sibilatrix*)

elokuu -91 Espoo, Laajalahti (Ari Rajasärkkä ym).

RK ottaa mielellään vastaan tarkempia päivämäärätieto- ja tästä yleisesti bongatusta linnusta. Edellinen havainto on vuodelta 1977.

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*)

4.6. Hollola ♂ (Antti Partanen); kesäkuu-marraskuu Asikkala, Vääksyn kanava ♂ (v) (Osma Ruottinen, Isto Hyvärinen, Ilpo Kekki).

Morsiosorsa (*Aix sponsa*)

20.4.-3.5. Vaasa, Myrgrund - Mustasaari, Sundominlahti ♂ (v) (Aarne Lahti, Mikko Hurme, Mauri Jalonen ym).

Kupariviuhkasorsa (*Oxyura jamaicensis*)

(0,3,2) 10.-19.6. Salo, Halikonlahti ♂ (Jouko Lundén ym), 6.-16.10. Espoo, Laajalahti ♀-puk (Raimo Palmu, Pekka Komi, Tarmo Lehtilä ym).

Ruskopääsirkku (*Emberiza bruniceps*) (0,0,2)

26.-27.5. Kirkkonummi, Kantvik ♂ (Seppo Vuolanto, Tapio Havukainen, Heikki Parkkonen), 7.6.- n 5.7. Mustasaari, Brändövik ♂ (v) (Eva Wahlbeck ym; ilmoitti Timo Lahti).

Tämä oli varmasti vuoden vaikeimpia päätöksiä. Linnut havaittiin samoihin aikoihin kuin useat muutkin samalta suunnalta tulleet suurharvinaisuudet, joten luonnonvarainen harhautuminenkin on täysin mahdollista. Ruskopääsirkku pesii Keski-Aasiassa Kazakstanista Altai-vuoristoon, Iranissa ja Afganistanissa. Se on puhtaasti muuttolintu joka talvehtii Intiassa sekä Bangladesissä. Laji on havaittu lähes kaikissa Euroopan maissa — mm. kaikissa pohjoismaissa aina Islantia ja Fär-saaria myöten (Cramp & Perrins 1994). Havaintojen on yleensä tulkittu koskevan karkulaisia, sillä laji on erittäin yleinen häkkilintuna. Sitä tiedetään tuodun Eurooppaan joinakin vuosina jopa kymmeniätuhansia yksilöitä. Euroopan todellisten havaintojen määrää ei edes tarkoin tunneta, koska lajia pidetään yleensä ilman muuta häkkilintuna, eikä havaintoja tämän takia aina edes ilmoiteta eteenpäin. Ruskopääsirkun esiintymisestä, muutosta ja häkkilintutilanteesta tarvitaan lisätietoja. Tämän lajin — kuten tietysti monen muunkin lajin kohdalla status saattaa hyvinkin muuttua tulevaisuudessa. Tässä vaiheessa RK päätti kuitenkin ottaa saman kannan kuin lähes koko muunkin Eurooppa ja tulkita nämä yksilöt todennäköisiksi tarhakarkulaiksi.



Harmaasirkku (*Miliaria calandra*)
keltasirkkuparvessa Joutsenossa
tammikuussa 1996.

© Hannu Kettunen.

Hylätyt havainnot Records not accepted

Amerikanjääkuikka (*Gavia immer*)

22.10. 1994 Pyhtää, Ristisaari jp.

Välimerenliitäjä (*Calonectris diomedea*)

8.10. 1995 Pyhäntä, Rihtniemi SSW.

Myrskylintu (*Fulmarus glacialis*)

22.9. Pyhäntä, Tavastkenkä.

Suula (*Sula bassana*)

syksy 1980 Vehmaa, Tuomoinen ad S.

Kanadanhanhi (*Branta canadensis minima*)

27.5. Pyhtää, Ristisaari E.

Sinisiipitavi (*Anas discors*)

15.5. Pori, Preiviiki ♀.

Isohaarahaukka (*Milvus milvus*)

4.5. Anjalankoski, Luumäen raja S.

Käärmekotka (*Circaetus gallicus*)

22.6. Rauma, Syvärauma NNE.

9.9. 1995 Vehmaa, Tuomoinen NE/N/NW/E.

Arosuohaukka (*Circus macrourus*)

12.5. Värtsilä, Uusikylä ad ♀, 14.5. Pello, Havela ad ♂, 31.5. Virolahti, Harvajanniemi ad ♀, 5.9. Asikkala, Pulkkilanharju 1kv SW, 12.9. Kirkkonummi, Sunda 1kv, 14.9. Kirkkonummi, Friggesby ♀-puk E, 20.9. Vehmaa, Tuomoinen ad ♂ W.

8.5. 1993 Liminka, Virkkula 2kv ♂, 23.5. 1995 Siikajoki, Tauvo 2kv ♀, 17.9. 1995 Vehmaa, Tuomoinen ♂ NNW.

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*)

30.5. Pukkila, Kanteleenjärvi 2kv ♂, 11.10. Helsinki, Vuosaari ♀-puk. SW.

26.4. 1993 Kirkkonummi, Porkkala +2kv ♀ N, 16.9. 1993 Eckerö, Styringsudden 1kv SW; 7.5. 1995 Kirkkonummi, Porkkala +3kv ♀ N.

Pikkukiljukotka (*Aquila pomarina*)

27.4. Hanko, Täktom ad NE, 4.5. Outokumpu, Sysmäjärvi ad E, 9.5. Siikainen, Leväsjoki SE, 12.5. Parainen, Ljusudda ad SSW, 14.6. Tervola, Iso-Antinperä subad W.

22.5. 1988 Virolahti, Hurppu subad E/ENE.

Kiljukotka (*Aquila clanga*)

20.5. Virolahti, Kurkela ad, 29.6. Parainen, Kugö ad.

Keisarikotka (*Aquila heliaca*)

26.5. Kustavi, Vikatmaa 2-3kv E/ENE.

Pikkukotka (*Hieraaetus pennatus*)

23.5. Alavieska, Jokiniitty tumma värimuoto SE.

Vuorikotka (*Hieraaetus fasciatus*)

27.9. 1995 Virolahti, Kellovuori 1kv E.

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*)

31.8. Orimattila, Luhtikylä 1kv, 31.8. Helsinki, Vuosaari 2 W/WNW, 31.8. Tohmajärvi, Peijonniemenlahti 1kv SSE, 1.9. Hanko, Svanvik. 17.9. 1995 Kitee, Hatunvaara 1kv.

Tunturihaukka (*Falco rusticolus*)

6.7. 1995 Tornio, Liakka 2kv.

Pikkuhuitti (*Porzana parva*)

5.6. Pori, Fleiviiki ♂ Ä.

Pitkäjalka (*Himantopus himantopus*)

19.6. Pyhtää, Kaunissaari.

Siperiankurmitsa (*Pluvialis fulva*)

28.9. Vantaa, Westerkuulla juv W.

Vuorisirri (*Calidris tenuirostris*)

8.9. Siikajoki, Tauvo +1kv vp (v).

Räme-/Tundrakurppelo (*Limnodromus griseus/ scolopaceus*)

5.9. Helsinki, Santahamina juv/tp E.

Isovesipääsky (*Phalaropus fulicarius*)

14.5. Anjalankoski, Järventausta ♀.

Grönlanninlokki (*Larus glaucoides*)

8.10. Rauma, Säikkä 2kv S.

Harmaalokki (*Larus argentatus cachimans*)

17.-20.10. Hailuoto, Marjaniemi 2kv (v), 27.10. Hailuoto, Marjaniemi 2kv.

Hietatiira (*Gelochelidon nilotica*)

16.9. 1995 Kristiinankaupunki, Skaftung juv/ad tp NW.

Lunni (*Fratercula arctica*)

heinä-elokuun vaihe 1992 Tammisaari, Snapertuna.

Töyhtökiuru (*Galerida cristata*)

15.10. 1988 Kustavi, Laupunen S, 30.5. 1995 Vehmaa, Tuomoinen W.

Ruostepääsky (*Hirundo daurica*)

6.5. Helsinki, Kyläsaari.

Nummikirvinen (*Anthus campestris*)

4.10. Kirkkonummi, Friggesby S. 21.9. 1995 Korppoo, Jurmo 1kv.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava beema*)

7.5. Espoo ♂, Suomenoja ♂ (v).

Keltavästäräkki (*Motacilla flava feldegg*)

24.5. Tuusula, Rantamo ♂.

Etelänsatakieli (*Luscinia megarhynchos*)

21.6. - n. 1.7. Vantaa, Petikko Ä (ä).

Yleisesti bongattu piilotteleva yksilö, jota ei päästy näkemään kunnolla maastossa, eikä sitä saatu myöskään pyydystettyä. Linnusta saatu äänite on analysoitu, ja sen mukaan laulun rakenne ja tempo on yksiselitteisen selvästi satakielen, eikä äänitteeltä löydy mitään etelänsatakielen laulun piirteitä (Jorma Sorjonen, kirj).

Sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*)

19.5. -95 Vehkalahti, Koivuauto ♀-puk.

Viiirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*)

26.7. Hollola, Vesalankylä.

Pikkukultarinta (*Hippolaia caligata*)

22.5. Korppoo, Utö, 23.5. Espoo, Olari Ä.

Kashmirinuunilintu (*Phylloscopus humei*)

27.10. Korppoo, Utö.



Nuori punakottarainen (*Sturnus roseus*) Kristiinankaupungissa elokuussa 1996.
Lajiteksti sivulla 28. © Hannu Kettunen.

Aiemmin hyväksyttyjä Formerly accepted, now rejected

RK on hylännyt uusintakäsittelyssä seuraavat aiemmin hyväksyttyinä julkaistut havainnot:

Lyhytnokkahanhi

(*Anser brachyrhynchos*)
22.-23.4. 1988 Artjärvi, Ratula,
30.4. 1990 Artjärvi, Ratula.

Ruskosotka (*Aythya nyroca*)
12.8. 1972 Rymättylä, Aasla.

Kiljukotka (*Aquila clanga*)
29.4. 1990 Iitti, Säytee subad/ad.

Pikkuhuitti (*Porzana parva*)
14.5. 1990 Iitti, Kausala &-Ä.

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*)
8.5. 1990 Iitti, Tervolanlahti.

Vihertikka (*Picus viridis*)
23.5. 1989 Hollola, Tennilä &.

Tundrakirvinen (*Anthus gustavi*)
19.5. 1973 Uusikaupunki, Edväinen.

Harmaasirkku (*Miliaria calandra*)
3.5. 1988 Orimattila, Luhtikylä.

Lisäyksiä ja korjauksia Corrections

Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*).

Päivämäärälisäys: Pori, Yyteri 2 yks olivat paikalla 27.7. - 4.8. 1995. Linnut 6/1996:6.

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*).

Päivämäärälisäys: Liminka, Selkämaa-Virkkula 3 1kv lintua oli paikalla ainakin vielä 17.8. 1994. Linnut 6/1995:11.
Päivämäärälisäys: Liminka, Temmesjokisuu +2kv ♀ ja 1kv lintu paikalla vielä 25.8. 1995. Linnut 6/1996:7.

Mustajalkatylli (*Charadrius alexandrinus*).

Päivämäärälisäys: Pori, Yyteri ♂-lintu oli paikalla vielä 6.6. 1995. Linnut 6/1996:8.

Vihermehiläissyöjä (*Merops persicus*).

Päivämäärämuutos: Sodankylä, keskusta 9.7 1991 on hyväksytty vain tältä yhdeltä päivältä. Linnut 6/1995:18.

Sininärhi (*Coracias garrulus*).

Korjaus: 15.9 1994 Pyhtää, Länsikylä. Havainto on ilmoitettu hylättynä, mutta sininärhi ei ole RK-laji eikä RK ole näin ollen edes käsitelty (saatika sitten hylännyt) kyseistä havaintoa. Linnut 6/1995:17.

Aavikkotasku (*Oenanthe deserti*).

Päivämäärälisäys: Kaarina, Mattelmäki ♂ oli paikalla 18.-20.11. 1992.

Kiitokset

Tapio Tohmo antoi käyttööni yhdistysten kuntatiedot ja RK:n kaikkina aikoina käsittelemät havainnot tietokoneversiona. Timo Pullianen on hoitanut RK:n kotisivujen päivittämisen internetissä. Pekka Rusanen antoi tietoja Viron linnustosta. Tom Lindbom, Jyrki Normaja ja Jukka J. Nurmi näyttivät kukin vuorollaan sihteerille tietokoneen.

Aluevastaavien ominaisuudessa Kari Korhonen, Heikki Kotilainen, Panu Kuokkanen, Timo Lahti, Jyrki Normaja, Markku Ojala, Kari Soilevaara, Tapio Tohmo, Jani Vastamäki ja Pentti Zetterberg ovat tarkistaneet oman alueensa havainnot.

Dick Forsman, Martti Hario, Lars Jonsson, Krister Mild ja Lars Svensson antoivat RK:lle asiantuntijalausuntoja monien vaikeiden lajien osalta.

Kirjallisuus

- Beaman, M. 1994: Palearctic Birds. A Checklist of the Birds of Europe, North Africa and Asia north of the foothills of the Himalayas. — Harrier. Lancashire.
- Boon, L.J.R. 1994: Hybrid Azure x Blue Tits in Europe. — Dutch Birding 16:232-234.
- Breising, D. & Barthel, P.H. 1993: Ein Hybride aus Lasur *Parus cyanus* und Blaumeise *P. caeruleus* am Neusiedlersee. — Limicola 7:147-151.
- Cairenius, S. 1997: Syksyn 1996 punajalkahaukainvaasio Suomessa ja Euroopassa. — Alula 3:114-117.
- Cederroth, C. 1994: Sällsynta fåglar i Sverige 1993. — SOF 1994. Fågelåret 1993. Stockholm.
- Cederroth, C. 1996: Sällsynta fåglar i Sverige 1995. — SOF 1996. Fågelåret 1995. Stockholm.
- Cramp, S. (toim.) 1988: The Birds of the Western Palearctic. Vol. V. — Oxford University Press. Oxford.
- Cramp, S. (toim.) 1992: The Birds of the Western Palearctic. Vol. VI. — Oxford University Press. Oxford.
- Cramp, S. & Perrins, C.M. (toim.) 1994: The Birds of the Western Palearctic. Vol. VIII. — Oxford University Press. Oxford.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1977: The Birds of the Western Palearctic. Vol. I. — Oxford University Press. Oxford.
- Deutsche Seltenheitenkommission 1996: Seltene Vogelarten in Deutschland 1994. — Limicola 10:209-257.
- Edenius, L. & Giesler, R. 1990: Svartstrupig järnsparv *Prunella atrogularis* för första gången anträffad i Sverige. — Vår Fågelvärld 49:71-77.
- Forsman, D. 1995: Tunnistatko punajalkahaukan. — Alula 1:8-13.
- Forsman, D. 1997: Nuoren nuoli- ja punajalkahaukan määrittämisestä. — Alula 3:112-113.
- Hario, M. 1986: Vaaleakultarinta *Hippolais pallida* toistamiseen Suomessa — hyvin vaikea tuntea. — Lintumies 21:159-162.
- Jännes, H. 1988: Vaaleakultarinnan (*Hippolais pallida*) määrittämisestä. — Lintumies 23:66-71.
- Jännes, H. 1993: Kashmirinuunilintu — vieras kaukaa kaakosta. — Linnut 28:28-30.(4/93).
- Jönsson, P.E. & Hansson, L. 1996: Tornugglan återfunnen som skånsk häckfågel! — Anser 35:237-240.
- Kallio, P. & Puntila, J. 1997: Oulangan kotkat 9.6.1996. — Alula 3:64-66.
- Leibak, E., Lilleleht, V. & Veromann, H. 1994: Birds of Estonia. Status, distribution and numbers. — Estonian Academy Publishers. Tallinna.
- Lewington, I., Alström, P. & Colston, P. 1991: A field guide to the rare birds of Britain and Europe. — HarperCollins. Jersey.
- Madge, S. & Burn, H. 1988: Wildfowl. An identification guide to the ducks, geese and swans of the world. — Christopher Helm. Lontoo.
- Proctor, B. & Pullan, D. 1977: Identification of Velvet and White-winged Scoters. — Birding World 10:56-61.
- Rasmussen, P.A. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. — Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90:141-152.
- Strann, K-B. 1994: The storm petrel — the troll bird of the north. — Way North 3: 65-69. Tromsø Museum.
- Tyrberg, T. 1996: Fågelrapport för 1995. — SOF 1996. Fågelåret 1995. Stockholm.
- Ullman, M. 1994: Kornsparv — jordbruksfågel på väg bort. — Vår Fågelvärld 53:28-30.
- Vasamies, H. 1995: Viitatiainen vastaan hömötiainen. — Tringa 22:196-201.
- Vasamies, H. 1997: Taigakuovi — uusi laji Suomelle. — Alula 3:38-39.

Kirjoittajan yhteystiedot

Tom Lindroos
Uudentuvankatu 6 A 29, 20740 Turku
p. 02 - 2367570, 040 - 5150501
sähköposti: rvyaoep@netti.fi